YAZA VEDA
Bu akşam: Saat 6 dan sabah (3) e kadar Her istikamete, vapur, tramvay ve otobüs hazırdır
BEBEK BAHÇESİNDE
Deniz şenlikleri, Japon nağmeleri Akrobatik danslar, Tepebaşı saz heyeti ve rakkaseleri.

VATAN

Yıl: 2 — Sayı: 379 Başmuharriri : Ahmet Emin YALMAN 13 EYLÜL 1941 CUMARTESİ Fiyatı 5 Kuruş

Avrupanın en meşhur Caz Şarkı Kraliçesi
ANİTA BEST
13 Eylûl Cumartesi akşamından itibaren TAKSİM BELEDİYE Lokanta
Gazino ve Paviyonunda

Şarktaki zelzele

Van vilâyetinde mühim miktarda can ve mal kayıpları vardır

Ölenler 190 dan fazladır

Erçiş kazasının on köyü tamamen harap olmuş Hükûmet ve Kızılay derhal felâketzedelerin imdadına koşmuştur

Zelzele felâketinin vuku bulduğu mıntakayı gösterir harita

Ankara, 12 (Telefonla) — Evvelki sabah şarkî Anadoluda oldukça şiddetli bir zelzele olmuştur. Bilhassa Ağrı ile Van arasında hissolunan bu zelzele neticesinde, bir çok köylerde evler yıkılmış, bir kaç kişi ankaz altında kalarak ölmüş ve yaralanmışlardır.

Erzincan, Karaköse, Bitlis, Erciş, Malazgird, Van ve Ağrıda muhtelif şiddette, 30 saniye kadar devam eden bu zelzelenin muhtelif fasılalarla devam edebileceği ihtimalleri nazarı itibare alınarak şimdiden en âcil tedbirlerin alınmasına başlanmıştır.

Dahiliye Vekili, hâdise ile bizzat meşgul olarak alâkadar makamlara icap eden direktifleri vermiştir.

Zelzele mıntakasından şehrimize gelen resmî malûmata nazaran zelzelenin bilhassa Van vilâyeti içinde mühim can ve mal zayiatına sebep olduğu anlaşılmaktadır. Tesbit edilen rakamlara göre, evvelki günkü ölü miktarı 190 kişiyi geçmiştir. Vanda ve Vanın Erciş kazasında zelzele bilhassa şiddetli olmuştur. Gevaş ve Başkale kazalarındaki zelzele hafif olmuştur. Van merkez kazasının Tımar köyünde iki ev yıkılmış, diğer bir çok evlerin duvarları çatlamıştır. Nahiyeye yakın Canik ve Tuzla köylerinde ehemmiyetli hasar olmuştur. Erciş kazasının Kocapınar nahiyesine bağlı on köy tamamen harap olmuştur. Kocapınar nahiyesinin yalnız iki köyünde tesbit edilen ölü miktarı 192 kişiyi bulmuştur. Hükûmet memurları derhal vaka mahalline koşmuşlar. Kızılay genel merkezi dün Erciş felâketzedeleri için 500 çadır göndermiştir. Ağrı vilâyetinde zelzele Katmoş kazası ve bu kazanın Develi nahiyesinde bilhassa şiddetli olmuştur. Ağrı valisi zelzele haberini alır almaz derhal zelzele mahaline gitmiş ve felâketzedelere yardım için ilk tedbirlerin alınmasına bizzat nezaret etmiştir. Tatmoş kaza merkezinde yalnız

(Devamı Sa. 3, Sü. 7 de)

Ruzveltin "vur!„ emri

Amerika artık bütün bütüne harbe girmiş demektir, fakat müdafaa için yapılacak hareketleri harp saymamak suretile...

Ahmet Emin YALMAN

Amerika, harbe doğru mühim bir adım daha atmıştır. Rooseveltin son nutkundan anlaşıldığına göre Amerikanın bütün deniz ve hava kuvvetlerine doğrudan doğruya «vur!» emri verilmiştir. Amerikanın kendi müdafaası için hayati addettiği denizlerde bir Amerikan harp gemisi veya tayyaresi, bir Alman veya İtalyan denizaltısına, diğer nevi gemisine veya tayyaresine tesadüf ederse karşı tarafın ateş açmasını beklemiyecektir, derhal bizzat onların üstüne ateş açacaktır.

Roosevelt diyor ki: «Amerikalıların acaba falanıncı veya filânıncı tecavüzden sonra mı kendi kendilerini müdafaaya başlıyacakları soruşturmıya mahal kalmamıştır. Faal şekilde müdafaaya geçmemiz dakikası gelmiştir.»

Amerikan deniz ve hava kuvvetleri yalnız Amerikan gemilerini korumakla kalmıyacaklardır. Denizlerin serbestisine bekçilik vazifesini ele alacaklar ve herhangi memlekete mensup olursa olsun her ticaret gemisini tecavüzden koruyacaklardır.

Amerikan cumhurreisinin fikrince, Amerikan deniz ve hava kuvvetlerinin, Alman ve İtalyan devletleri, gemi ve tayyarelerini görür görmez ateş açmaları harp manasına gelmez. Maksat, sadece müdafaa vazifesini görmekten ibarettir. Bu suretle B. Roosevelt harp kelimesine yepyeni bir mâna vermiş, bunu yalnız tecavüz hareketlerini ifade eder bir kelime diye kullanmıştır.

Öyle görünüyor ki gelecek haftanın başlarında Amerika kongresi içtimaa çağrılacak, bitaraflık kanunu kaldırılacak, Amerika bitaraf sıfatını resmen terkederek müdafaa maksadile mücadeleye atılmış bir memleket vaziyetini alacaktır. Bu nevi hareketlerin [illegible] ölçülerile harp demek olup olmadığına karar vermek mesuliyeti böylece Mihver devletlerine bırakılmış olacaktır.

Amerikanın mücadeleye sokulmaya doğru attığı yeni mühim adımı «müdafaa maksadile vuruş» diye vasıflandırmasının Amerikan - Japon temaslarının bir neticesi olması da mümkündür. Mihver paktı mucibince üçüncü bir

(Devamı Sa. 3, Sü 4 de)

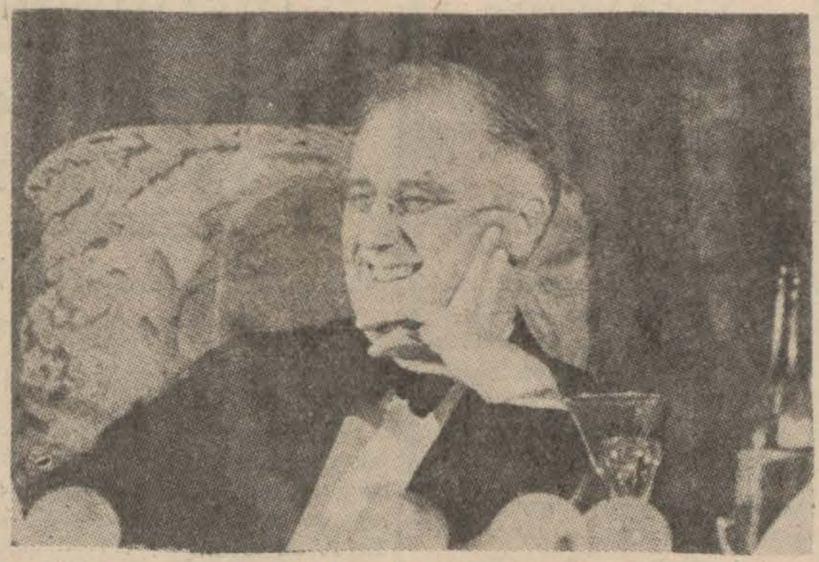
Amerikanın vaziyeti hakkında mühim bir nutuk söyleyen Amerikan Cümhurreisi Ruzvelt

Amerika harekete geçiyor

Ruzvelt'in nutku

Amerika

Müdafaa sularında

Mihver gemilerine karşı harekete geçecek

Bunun için mihverden bir taarruz beklemiyecek

Vaşington, 12 (A.A.) — Bugün gazetecilere beyanatta bulunan Amerika hariciye nazırı B. Cordell Hull, Almanya tarafından ittihaz edilecek olan tarzı hareketin, Amerikanın hangi mıntakaları «müdafaa suları» addedeceğini tayin etmesine medar olacağını söylemiştir. Bu sularda Amerikan harp gemileri karşılarındakine ilk ateşi açabileceklerdir.

Bu «müdafaa sularının» hangi sular olduğunu tayin etmesi istendiği zaman Hull demiştir ki:

«Unutmamalıdır ki Amerika kıtaları ve denizleri fethetmek maksadile yapılan bir dünya kuvvet hareketinin hududu üzerinde bulunuyor.»

B. Hull şunları ilâve etmiştir:

«Muarız kuvvetlerin, Amerikanın yarım kürrenin muhafazası için müdafaa etmek ihtiyacını duyacağını veya duymıyacağı deniz sahilleri hakkında söyliyecek bir sözleri olacaktır.»

Halifaksın nutku

Londra, 12 (A.A.) — Cenubî İngilterenin bir hava meydanında

(Devamı Sa. 3. Sü 5 de)

Amerikan kararının akisleri

Nutkun tesirleri

Amerika

Müdafaa suları

İngilizlere göre nerelere kadar uzanıyor?

Japonlar da denizlerin serbestisini kabul ediyor

Londra, 12 (A.A.) — B. Roosevelt'in nutkundaki sözlerine göre, Mihver harp gemilerinin içine girdikleri takdirde her türlü muhatarası kendilerine racî olacak olan Amerika müdafaa suları bir müddet evvel, Amerika sahillerinden 480 kilometreye kadar imtidat eden bir hat olarak tarif edilmişti.

Bilâhare, Amerikan harp gemilerinin, himayesi son zamanlarda Amerika kuvvetleri tarafından deruhte edilen İzlandaya kadar, malzeme yüklü vapurlara refakat edecekleri ilân edilmişti.

Cumhurreisinin nutkuna göre, müdafaa suları Birleşik Amerika tarafından, İzlanda'da, Groenlandda ve Terre-Neuve'de vucude getirilen ileri karakollar etrafına kadar imtidat etmektedir.

Harbin sona ermesinin mukaddemesi

Nevyork, 12 (A.A.) — Reisi-

(Devamı Sa. 3, Sü. 6 da)

Meclis Pazartesi günü toplanıyor

Ankara, 12 (Telefonla) — Tatil devresini bitiren Büyük Millet Meclisi önümüzdeki pazartesi günü saat on beşte ilk toplantısını yapacaktır.

Meclisin pazartesi günkü toplantısında ölüm cezasına çarptırılacak bir kaç şahsa ait tezkerelerle İçel mebusu Turhan Cemalin teşrii masuniyetinin kaldırılması hakkındaki Başvekâlet tezkeresile, Türkiye - Almanya arasında ticari mübadelelere mütedair meyankökü, kontenjanının meyan hulâsasına ve balina tahsisi hakkındaki notaların tasdikına, Türkiye - İsviçre arasındaki ticaret ve tediye anlaşmasının temdidine, Türkiye - Macaristan arasındaki ticaret ve tediye anlaşmalarının tasdikına mütedair kanun lâyihaları vardır.

Vekiller heyeti toplandı

Ankara, 12 (A.A.) — İcra vekilleri heyeti bugün saat 16 da Başvekil Dr. Refik Saydam'ın riyasetinde haftalık mutad toplantılarını yapmıştır.

DİL BAYRAMI

26 Eylûlde yurdun her yerinde coşkun tezahürlerle kutlanacak

26 eylûl 1932, büyük Türk Dil Kurultayının toplandığı gündür.

Türk tarihinde bir devrim teşkil eden bu büyük günü kutlulamak için, memleketin her tarafında şimdiden geniş hazırlıklar başlamıştır.

9 uncu yıldönümünü kutlayacağımız Türk Dil Kurultayının Dolmabahçede toplanış tarihi, bir bayram günü olacak ve her tarafta coşkun tezahüratla kutlulanacaktır.

Ebedi Şef Atatürkün yarattığı ve bütün esaslarını kurduğu Türk dil devrimi, Millî Şefimiz İsmet İnönünün, yüksek koruyucu Genel Başkanlığı, Cümhuriyet hükûmetinin ve Cümhuriyet Halk Partisinin değerli himayeleri altında bugün, belli bir programla yeni ve ileri adımlar atarak yürümektedir.

Türk Dil Kurumunun, Kurultayın 9 uncu yıldönümü münasebetile yeni bir program hazırladığını öğrenmiş bulunuyoruz. Bu programa göre bir yandan ilk ve orta öğretim ders kitaplarındaki terimlerin türkçeleştirilmesi ileri götürülecek, bir yandan da yüksek öğretim terimlerini nhazırlanmasına çalışılacaktır.

Bundan başka, dilimizde bugün canlı olarak yaşıyan ve kullanılan bütün sözleri, tariflerin, kullanılışı örneklerile içinde toplayacak bir yeni Türk sözlüğü hazırlanmakta olduğu gibi, gramerimiz üzerine de lehçe gramerleri ve geçmişteki dil kanunları araştırılarak çalışmalar yapılmakta, imlânızın tek bir yol üzerinde belli kanunlara bağlanması için de yeni imlâ kılavuzu basılmaktadır.

Dilimiz üzerine yerli ve yabancı türlü eserler toplanmakta, bunlardan ehemmiyetli olanlar dilimize çevrilmekte, çalışma verimlerile birlikte bu eserler de bastırılarak halkın istifadesine arzolunmaktadır.

HARP VAZİYETİ

Mukabil taarruz

Alman ordularını hem Moskovadan uzaklaştırmak ve hem de Leningrad'ı elde tutmak plânı güzel, fakat bu plân sürekli mukabil taarruzlarla tatbik edilebilir.

Yazan: ***İhsan BORAN***

(Askerî muharririn yazısı 3 üncü sayfada)

Sovyetlere göre

RUS mukabil taarruzu

Leningradda da başladı

Almanlar Kiyef önünde 30,000 zayiat verdiler

Londra, 12 (A.A.) — Moskova radyosu tarafından öğle üzeri neşredilen tebliğ:

Kıtalarımız 11 eylûl gecesi bütün cephe imtidadında düşmanla muharebeye devam etmişlerdir.

Leningrad tecrit edilmiş değil

Londra, 12 (A.A.) — Leningrad'ın tecrit edilmiş olduğuna dair hiç bir emare yoktur. Bilâkis Moskova ile Leningrad arasında ehemmiyetli demiryolu telâki noktaları

(Devamı Sa 3 Sü 1 de)

Almanlara göre

Sovyet hücumu kırıldı

Murmansk alevler içinde

Atlantikte 134000 tonluk 22 İngiliz gemisi batırıldı

Berlin, 12 (A.A.) — D. N. B. nin askerî kaynaklardan öğrendiğine göre Bolşevikler Smolensk'in 60 kilometre şimali şarkisindeki mıntakada, tankların müzaheretile, Alman mevzilerine hücum etmişlerdir. Bütün Sovyet hücumları, kuvvetli Alman müdafaası karşısında kırılmıştır. Sovyetlere kanlı zayiat verdirilmiş ve bir çok tank imha edilmiştir.

Alman hududu, 12 (A.A.) —

(Devamı Sa. 3, Sü 4 de)

İnönü Havacılık Kampında

Türkün makûs talihinin yenildiği yerde havaların zorluğu da yenilmiştir

İnönünde bulunan bir muharririmiz intıbalarını anlatıyor

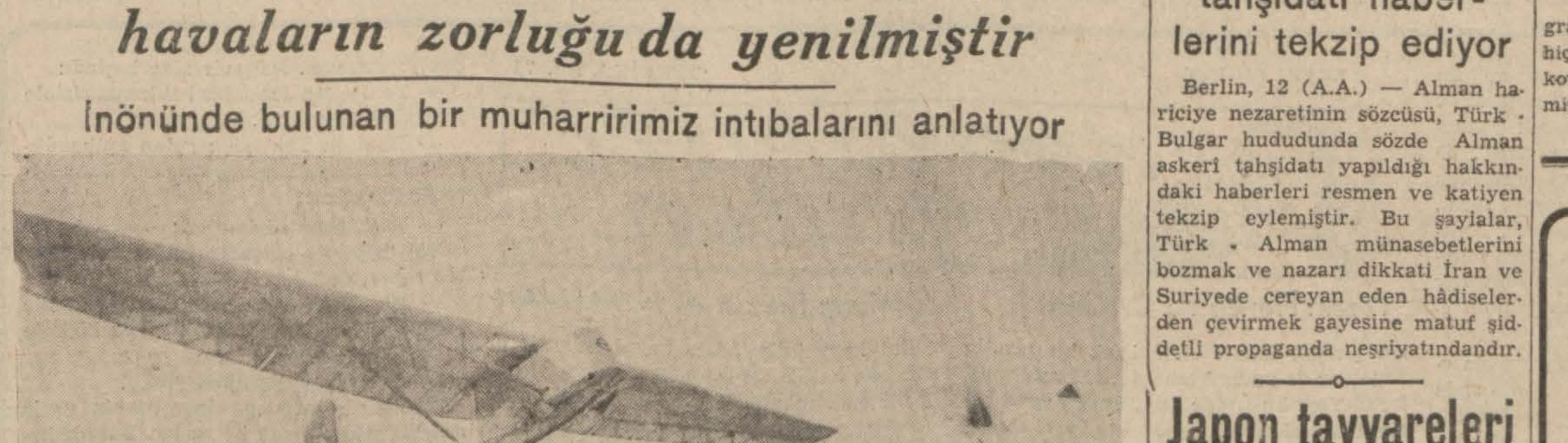
İnönü havacılık kampı kısa bir zamanda tamamile bir havacılık şehri olmuştur. Orada şimdi havacı gençlik, havalarda ilk kanatlarını alıştırmaktadır. Yukarıdaki resimde bir plânörün bu havacılık şehri üzerinde yaptığı uçuşları goruyorsunuz. İnönü kampı kapanırken, orada bulunan bir muharririmizin intıbalarını bugün üçüncü sayfamızda okuyacaksınız.

Alman Hariciyesi

Türk Bulgar

Hududunda Alman tahşidatı haberlerini tekzip ediyor

Berlin, 12 (A.A.) — Alman hariciye nezaretinin sözcüsü, Türk - Bulgar hududunda sözde Alman askerî tahşidatı yapıldığı hakkındaki haberleri resmen ve katiyen tekzip eylemiştir. Bu şayialar, Türk - Alman münasebetlerini bozmak ve nazarı dikkati İran ve Suriyede cereyan eden hâdiselerden çevirmek gayesine matuf şiddetli propaganda neşriyatındandır.

Japon tayyareleri

Bir Siyam şehrini bombardıman ettiler

Tokio, 12 (A.A.) — 15 kademe halinde uçan Japon bombardıman tayyarelerinin bu sabah Siyam'da Şansi eyaleti merkezini bombaladıkları ve demiryolu mevkifi ile askerî müesseselerde ehemmiyetli hasar vukuuna sebebiyet verdikleri bildirilmektedir.

Siyam - Malezya hududu kapandı

Bangkok, 12 (A.A.) — Siyam ile Malezya arasındaki hudut gayri muayyen bir zamana kadar kapatılmıştır.

Müsabakamız

Sual No. 25

Bekârlığın sultanlık olduğuna inanıyor musunuz?

NOT: Bu sualin cevabını aşağıdaki kupon üzerine kısaca yazacak ve 30 sual tamamlanınca cevapları adresinizle birlikte gazetemize göndereceksiniz.

Cevap
No. 25

Amerika iş hayatından heyecanlı bir macera

Mavi vazo

YAZAN:
Peter B. Kine

— 2 —

Bil Pek, işe başlar başlamaz satış seyahatine çıktı. Arızalı çam tahtaları için derhal dört taraftan sipariş yağmağa başladı. Başka yasıtalarla yapılan teklifleri reddeden müşteriler, yeni satış memurunun tatlı diline, hoş haline, ikna kudretine dayanamıyor, bu nevi çam tahtalarını kullanabilecek bir yer keşfediyorlardı. Diğer nevi kereste siparişleri de o kadar çoğaldı ki şirketin ormanları mal yetiştirememeğe başladı. Bil Pek'e: «Aman, biraz yavaş git, mal yetiştiremiyoruz» diye telgraf çekmek lâzım geldi ki satış kabiliyeti hakkında bundan açık bir itiraf olamazdı.

Nihayet Skinner ister istemez şirket reisi Cappi Riksin yanına çıktı:

— Sizin hakkınız varmış, dedi, bu adam yaman... Yılbaşına maaşını yükselteceğim.

— Yılbaşına ne demek?.. İyi adamları elden kaçırmak sana vergidir. Derhal maaşını yükseltmelisin.

— Peki iyi, derhal yükseltirim.

— Arjantine gönderdiğimiz adam nasıl çıktı?

— Bu işin eri değil... Mes'uliyetten korkuyor. Kendi kafasından karar verip halletmesi lâzım gelen işler için haftada üç, dört defa bizden telgrafla talimat istiyor. Salâhiyetini kullanmağa cesaret etmeyen adamdan hiç hayır gelir mi?

— Öyle ise bu iş bizim. Bil Pek için biçilmiş kaftandır. Yalnız daha evvel mavi vazo tecrübesini geçirmesi lâzım...

Müdür muavini Skinner'in gözleri heyecanla parladı:

— Mavi vazo tecrübesi ha! Aman, ne zevkli bir şey olacak. Fakat bu defa polisi ve mağaza sahibini iyice hazırlamak lâzım...

— Bahse tutuşabilirsin ki iyice hazırlayacağız. Fakat Bil Pek bu imtihanı geçirirse senede on bin dolar maaşla Arjantin şubemize müdür yapmamıza itirazın olmaz ya...

— Nasıl itiraz ederim? Adamın hakkıdır.

— Öyle ise işleri öyle tertip et ki Bil bu pazar günü saat birde senin evinde bulunsun. Diğer teferruatla ben meşgul olacağım.

Cumartesi sabahı Bil Pek, şirket müdür muavininden şu tezkereyi aldı:

«Hastayım. Bugün çıkamayacağım. Acele bazı işleri görüşmek üzere yarınki pazar günü saat birde benim evimde mutlaka bulununuz.»

Ertesi gün tam saat birde Bil Pek, müdür muavininin yatak odasında bulunuyordu. Skinner, yatağında gazete okumakla meşguldü. Hasta olduğunu belli edecek hiç bir hali yoktu.

Aralarında derhal satış işlerine dair bir münakaşa başladı. Yeni temas edilecek müşteriler, mühim satış imkânları hakkında uzun uzadıya görüştüler. Tam münakaşanın ortasında telefon çaldı. Telefonun diğer ucunda herhalde şirket reisi Cappi Riks bulunuyordu. Çünkü muavin şu sözleri söyledi:

— Ben yataktayım, B. Riks, arzunuzu yerine getirecek halde değilim. Fakat Bil Pek burada, telefonu kendisine vereceğim. Hiç şüphem yok ki böyle şahsi bir arzunuzu yerine getirmekten zevk duyacaktır.

Bil Pek telefonu ele aldı.

— Halo, B. Riks, dedi, emrinizi bekliyorum. Her ne ise mutlaka seve seve yerine getireceğim.

— Bu sabah Sutter sokağından geçerken bir mavi vazo gördüm. Dostlarımdan birinin kızında bunun teki vardır. Çoktanberi eşini arayordu. Kız yarın sabah evleniyor. Bu akşam yediyi elli beş geçe trenile düğün yerine hareket edeceğim. Dükkân kapalı olduğu için ben açtıramadım. Sen beceriklisin, ne yapıp yapıp bu dükkânın sahibini bul, dükkânı açtır, her kaç paraya ise vazoyu al. Bana trene yetiştir. Cenubi Pasifik hattında (Santa Barbara) ya hareket eden trendir. Ben yedi numaralı yataklı vagonda A işaretli kompartımandayım.

— Bu mavi vazo nasıl şeydir?

— Holanda mavisi rengindedir. Üzerinde şark kâri nakışlar vardır. Bir kadem yüksekliğindedir. Kutru dört pustur. Camekânda maun ağacından bir sehpa üzerinde duruyor.

— Pekâlâ, B. Riks, mavi vazo tam vaktinde elinizde bulunacaktır.

— Teşekkür ederim, Bil, dükkân sahibinin iyi bir şöhreti vardır. Biz, herhalde aldatmaz. İstediği fiyatı verebilirsin. Parasını da yarın şirket veznesinde benim hususi hesabımdan alırsın.

Telefon kapanınca Bil Pek bu küçük iş hakkında kafasını fazla yormadı. Saat üçe kadar müdür muavini ile satış işlerinden, öteden beriden konuştu.

Saat üçte Skinner'in evinden çıkarak şirket reisinin bahsettiği sokağın yolunu tuttu.

(Arkası var)

Soruyorlar

Daha faydalı olmaz mı ?

«..... Ayvansarayda Çıkvaşvilli mensucat fabrikasında dokuma ipliği de yapılmakta ve iplik fiyatlarına narh konulmadığı için ihtiyaç sahiplerine yüksek fiyatlarla satılmaktadır. İşin asıl garibi de, kumaş imal eden bu fabrika kendi tezgâhları için lâzım olan ipliği de Sümerbanktan almaktadır....»

Bunu bir okuyucumuz yazıyor ve soruyor:

— Memlekette bilhassa kaba mallara ihtiyaç görüldüğü şu sırada bu fabrika kendi yaptığı iplikleri satacağına şayak, çulaki, paltoluk ve saire gibi kumaşlar yapsa daha faydalı olmaz mı acaba?..

Adalar halkı adalarına yol istiyorlar

İstanbul mebusları dün Adalar kazası halkını dinlemişlerdir. Halk bu dileklerinde Kınalı ve Burgaz adaları yollarının tamirini, Büyükada su şebekesinin tevsii ricasında bulunmuşlardır.

Belediye Reis muavini verdiği izahatta Adalar yollarına 20 bin lira sarfedildiğini ve tenviratı için de çok çalışıldığını söylemiştir. Son defa olarak Adalar yollarına yeniden 62 lâmba konulmuştur.

Açıkgöz şoförler cezalandırıldı

İstanbul Belediyesi son vaziyetlerden istifade ederek yolcudan taksi ücretinden fazla para isteyen, taksilerini indirerek yakın yerlere gitmeyen şoförleri sıkı bir surette takip etmektedir.

Dün yapılan kontrollarda 2557 ve 1559 numaralı taksiler müşteri almadıklarından kendilerine 5 lira yıldırım cezası kesilmiştir. Tekerrürü halinde çalışmaktan menedileceklerdir.

Mekteplere giriş şartları

Orta Orman Okulu

Bursadadır. Orman mühendis muavini yetiştirmek için açılmış bir müessesedir. Buraya orta okuldan mezun talebe alınır. Tahsil müddeti üç yıldır. Yatılı ve parasızdır.

Girme şartları: 1 — Türkiye Cümhuriyeti vatandaşı olmak. 2 — Yirmi yaşından büyük olmamak. 3 — Dilinde, göz ve kulaklarında bir arıza ve vücudunda noksanlık olmadığına, bünyesinin yüksek ve arızalı yerlerde yürüyüp gezmeğe, hayvana binmeğe elverişli ve mütehammil olduğuna ve hiç bir hastalığı bulunmadığına dair tam teşekküllü bir hastaneden rapor almış bulunmak. 4 — Çiçek aşısı olmak. 5 — İyi ahlâklı olmak ve hiç bir suretle mahkûm bulunmamak. 3 - 6 tane 4,5×6 fotoğraf.

Kabul edilen talebeden tahsil esnasında okulu terkettikleri veya okulu bitirdikten sonra tayin olunduğu vazifeye gitmediği takdirde, tahsil masraflarını ödeyeceğine dair noterlikten tasdikli bir senet alınır. Bu okulu bitirenler birinci derecede orta ihtısas okulu derecesinde tahsil görmüş sayılır, askerlik ve bir işyarlığa yerleşmek hususunda lise mezunu hakkından istifade ederler.

T. H. Kurumuna teberrular

Türk Hava Kurumuna teberrular devam etmektedir. Son günlerde şehrimizde ticaretle meşgul bulunan 26 müessese bu teberrulara iştirak ederek Hava Kurumuna 20541 lira teberruda bulunmuşlardır. Bu arada Burla Biraderler 5000, Helyos müessesesi 4000, Yadigâroğlu 1300, Mordo Dudrik 1200, Elektron şirketi 1000, Buko A. Kent 1000, Felemenk kumpanyası tütün amelesi 851 lira teberruda bulunmuşlardır.

TAKVİM

13 EYLÜL
CUMARTESİ

AY: 9 — GÜN: 256 — Hızır: 131
RUMİ: 1357 — AGUSTOS: 31
HİCRİ: 1360 — ŞABAN: 21

VAKİT	ZEVALİ	EZANİ
GÜNEŞ:	6,38	11,15
ÖGLE:	13,10	5,46
İKİNDİ	16,43	9,20
AKŞAM	19,22	12,00
YATSI:	20,58	1,33
İMSAK:	4,57	9,33

HERGÜN BİR FIKRA

Ona değil sana!!

Yeniçerilik devrinde ocağın sayılı azılılarından biri Yedikule meyhanelerinde çakıp çakıştırıp kafayı iyice tuttuktan sonra, bir adam kesmeği kurar. Burnuma kan kokuyor diye sokağa fırlar, çatacak adam aramağa başlar. Nihayet karşılaştığı eski alıcısı ihtiyar bir yahudiyi yakalar, yere yatırıp boğazlamağa kalkar. Eskici korkar, ağlamağa ve yalvarmağa başlar. Yeniçeri hiç aldırmaz, bıçağını eskicinin gırtlağına dayadığı sırada, tesadüfen oradan geçen bir bektaşi babası, Yahudinin feryadına dayanamaz, sokulur, hiddetle sorar:

— Be adam nedir bu çıfıtın suçu ki kesiyorsun?.

— Burnuma kan koktu da ondan. Yoksa acıdın mı buna?..

Baba, dönük gözlü yeniçerinin kendine doğru bakıp homurdandığını görünce herifi kızdırdığını anlar, hemen yumuşar. Biraz daha sokulup kulağına fısıldar:

— Ona değil sana acıdım be yeğitim. Madem ki kokluyacaksın bulamadın mı daha genç ve temiz kanlısın. Bununki pis pis kokar, mübarek genzini yakar.

Der ve eskicinin ölümüne set çeker.

ŞEHİR HABERLERİ

Kumaş meselesi

Bir toptancıya göre:

Fabrikatörler % 20 değil, yüzde 34 kâr ediyorlarmış

Karamürsel şirketi müdürü Mehmet Ali "kumaş ticaretinde akraba meselesi mevzuubahis değildir,, diyor

Dün Karamürsel kumaş şirketi müdürlüğünden aldığımız mektubu, bu işte bitaraflığımızı muhafaza ettiğimize bir delil olarak neşrettik. Yalnız bu mektupta, evvelki neşriyatımızda mevzuu bahsolan akraba mağazaları hakkında hiç bir şey tasrih edilmemiş olduğundan bu husuta Karamürsel şirketi müdürü Mehmet Ali ile görüşen bir muharririmize şu beyanatta bulunmuştur:

«— Gazetede mevzuu bahsolan akraba meselesi şirkette bir iştirak mahiyetinde değildir. Bu mağazalar bu protokolun kabul ve imzasından çok evvel şahsi teşebbüslerile açılmış müesseselerdir. Bizimle olan münasebetleri diğer müşterilerden hiç de farklı değildir. Fabrikamız resmi taahhütlerle satış mağazasına gönderdiği mallardan fazla mamulâtını hiç bir tarzda inhisara tâbi tutmamakta olup muhtelif tüccara fabrikadan satışlar yapmaktadır. Bu satışlar kayıtlarımızla sabittir.»

Kumaş satışları hakkındaki neşriyatımızla alâkadar olan bir toptancı tüccar okuyucumuz dün matbaamıza gelerek dünkü sayımızda neşretmiş olduğumuz Karamürsel ve Kula fabrikaları müdürlerinin yazdıkları kâr nisbetini ileri sürmüş ve bunu tekzip etmiştir. Bu toptancı tüccar fabrikatörlerin bahsettikleri kârın yüzde yirmi olmadığını bildirmiş ve demiştir ki:

«— Fabrikatörler evvelâ kendilerine hak olarak verilmiş olan yüzde 14 nisbetinde kâr ettikten başka toptan satışta yüzde on, perakende satışta da yüzde on kâr ediyorlar ki bu cem'an yüzde 34 eder. İşte bu yüzdendir ki fabrikatörler toptancılıktan ziyade işi perakendeciliğe dökmüşlerdir.»

Dün yine bu mesele için bize müracaat eden terzilerden biri fabrikaların açtıkları mağazalarda toptan olarak mal sattıklarını ve ancak bu mallara fabrika kârı olan yüzde 14 ten başka yüzde on zam ettiklerini söylemiş ve bilhassa iki fabrika müdürünün bu noktaları niçin mektum bıraktıklarını sormuştur.

Biz bu işte büyük bir bitaraflık muhafaza ederek gazetemizi gerek toptancı ve parekendecilerin gerekse fabrikatörlerin iddia ve müdafaalarına tahsis etmiş bulunuyoruz. Bu neşriyat sonunda hangi tarafın haklı, hangi tarafın haksız olduğu pek tabii olarak meydana çıkacaktır.

Kim haklı ?

Çuvalcılarla toprak mahsulleri ofisi arasındaki ihtilâf

Fiyat Mürakabe komisyonu enteresan bir vak'a ile meşgul olmaktadır. Hâdise şudur:

Bundan bir müddet evvel Toprak Mahsulleri Ofisi piyasadaki tüccarlardan 140 - 160 kuruş üzerinden çuval mubayaa etmiştir.

Komisyonun çuval satışlarında tesbit ettiği kâr haddinin, maliyet fiyatına yüzde 15 olduğunu iddia eden çuvalcılar Ofisten daha fazla para istemekte, Ofis ise vermemekte ısrar etmektedir.

Fiyat Mürakabe komisyonunun dünkü içtimaında hem çuvalcıların hem de Ofis memurlarının bu husustaki malûmatlarına müracaat olunması kararlaştırılmışken, Toprak Mahsulleri Ofisinden geç vakte kadar, komisyona kimseler gelmemiş ve karar gelecek içtimaa bırakılmıştır.

15 liralık bir çuval unu 21 liraya satmak istemiş

Tütüngümrükte unculuk yapmakta olan Danyal isminde bir uncunun un ihtikârı yaptığı komisyona ihbar edilmiştir.

Mürakabe memurları dün Danyalı 15 liralık unun çuvalını 21 liraya satarken yakalamışlardır.

Danyal evrakile birlikte Müddeiumumiliğe verilmiştir.

Bir kız yağmurdan kaçayım derken

Dün Kumkapıda çok enteresan bir hâdise olmuş ve bir genç kız babasından kaçayım derken komşusunun kuyusuna düşmüştür.

Hâdise şöyle cereyan etmiştir:

Agavni adında bir genç kız dün durup dururken babasını kızdırmıştır. Agop kızının kendisini dinlememesine içerlemiş ve kızını dövmek için üzerine yürümüştür. Agavni daçaktan kurtulmak için odadan kaçmış, babası da peşine düşmüştür. Baba kız bir müddet kuvalamaca oynadıktan sonra Agavni kurtuluşu komşunun bahçesine kaçmakta bulmuştur. Fakat genç kız iki bahçeyi ayıran çitten öte tarafa atlar atlamaz cup diye kapağı açık bulunan kuyuya düşmüştür. Bereket versin komşu bir müddet evvel kuyuya soğutmak için bir kova içinde öteberi sarkıttığından Agavni düşerken kovaya sarılmıştır.

Etraftan yetişen komşular Agavniyi kova ile birlikte kuyudan çekmişlerdir. Bu suretle itaatsiz kız cezasını bulmuştur.

Bir kadın vapur iskelesinde öldü

Dün Adalar iskelesinde vapura binmekte olan, İnegöllü, 57 yaşlarında, Hayriye adında bir kadın kalp sektesinden birdenbire ölmüştür.

* Küçükçamlıcada oturan Mehmet, taş yüklü bir kamyonla giderken birdenbire kamyondan aşağı yuvarlanmış ve düşme neticesinde Mehmedin belkemiği kırılmıştır. Mehmet Haydarpaşa Nümune hastanesine kaldırılmıştır.

Bir kömürcü tevkif edildi

Pangaltıda kömürcülük yapan Etem oğlu Salâhattin, kömürün kilosunu 7 kuruştan satacağına 7,5 kuruştan sattığı için dün asliye ikinci ceza mahkemesinde tevkif olunmuştur.

Elinde 100 kilodan fazla hububat bulunan İstanbullular beyanname verecekler

Fiyat Mürakabe komisyonu dün fevkalâde bir içtima akdederek bazı hububat nevilerinin beyannameye tâbi tutulmasını kararlaştırmıştır.

Malûm olduğu üzere, hükûmet bundan bir müddet evvel aldığı bir kararla Türkiye dahilindeki bazı vilâyetlerde hububatı beyannameye tâbi tutmuş ve bu beyanname usulünden İstanbul, İzmir ve bazı garp vilâyetlerini istisna etmişti.

Dün alınan bu kararla bu vilâyetlerde de arpa, buğday, mısır, yulaf ve çavdarın beyannameye tâbi tutulması kararlaştırılmıştır.

Ellerinde 100 kilodan fazla buğday, mısır, yulaf, arpa ve çavdar bulunduranlar bir hafta zarfında bulundukları vilâyet merkezine veya bulundukları yerin en büyük mülkiye âmirine mevcutlarını bildirir beyanname vermeğe mecbur tutulmuşlardır.

Halkın elindeki mevcudu öğrenmek maksadile alınan bu karar, gazetelerle ilân tarihinden itibaren muteber olacak ve herkes mevcudunu bir hafta zarfında bildirecektir.

Yarın futbol mevsimi açılıyor

Futbol mevsimi yarın Fenerbahçe stadında merasimle açılacaktır. İstanbul Bölgesi Futbol Ajanlığı evvelce de bildirdiğimiz gibi bugün için muazzam bir merasim programı hazırlamıştır.

Bu programa göre bütün klüplerin iştirak edeceği bir geçit resminden sonra futbolcular arasında vuruş tecrübeleri yapılacak ve bir jüri heyeti futbolculara numara vererek en iyi dereceyi alan idmancı mükâfatlandırılacaktır.

Bundan sonra da Matbuat takımı ile hakemlerin teşkil edeceği bir takım karşılaşacaktır.

Son karşılaşmayı iki İstanbul muhteliti yapacaktır. İstanbul muhtelitlerinde Fenerbahçe - Galatasaray takımları esas tutulmuştur. Futbol Ajanlığı bir kadirşinaslık eseri olarak bir takımın kaptanlığını Zeki Rızaya, diğerini de Arslan Nihada vermiştir. Bu iki eski futbolcu kendi takımlarının teşkilinden mesul olacaktır. Geçit resminde de Zeki ve Nihat kendi takımlarının başında bulunacaklardır.

Bir çocuk tramvay altında kaldı

Alemdarda, Çukurçeşme sokağında oturan 6 yaşlarında Tunca adında bir kız çocuğu dün caddenin bir yanından bir yanına geçmek isterken hızla gelmekte olan bir tramvay arabasının altında kalmıştır. Ağır yaralı çocuk Esnaf hastanesine kaldırılmıştır.

GÜNDEN GÜNE

Bir katil vakası

9 eylûl tarihli gazetem... birinci sayfasında «Bir... satırla» sütununda «Türkçeye y... zıktır» başlıklı bir yazı çıkmıştı.

Salâhattin Ercan adında bir ok... yucumuz bu yazı ile alâkadar ... muş ve düşüncemize tamamile i... rak ederek bize o gün tesadüf... eline geçen bir boya paketinin ... balâjını göndermiş.

Okuyucumuz diyor ki: «Boya... kullanılış sureti hakkındaki şu ... on satırı okuyunuz, bakalım ... ne diyeceksiniz? Türkçeye yazık... sözü kâfi mi?»

Okuyucumuzun gönderdiği etik... teki satırları olduğu gibi aşağı... alıyorum:

«Bir paket boyayi 4 kilo sıcak... içinde eritiniz eyice, (su tatlı ol... li). 3 kasik kadar yemek tuzunu... ruca bir kap içinde erittikten son... boyali suya ilave ediniz.

Boya hazir.

Evelce eyice islanmis olan bo... nacak esyayı boyaya batiriniz... halde iken kumas ve saireyi ar... boyanin içinde karistirarak 45 ... kika kaynatup atesden asagi al... ve kendi halinde; soğuduktan son... ra, ayruca sabunlu yahut sabun... su içinde, su duruluncaya kadar... kayiniz. Rutubetli halinde ütü... niz. El ve kaplariniz kirlemez ve ... ya solmaz. Bir paketle 500 gram... ya boyana bilir Kap genis, boya... cak sey boyanin içinde ferah ... üzmelidir, dalgali olmaz.»

Buna ne mi diyeceğiz? Tü... katlediliyor diyeceğiz. Fakat ne ... zık ki caniyi yakalayıp cezasın... recek zabıta teşkilâtımız yok!

KÖR KA...

Sorunuz — Söyliyelim

Prevantoryoma kabul şartı

Sapancada emekli yüzbaşı Mu... Hikmet Binicier soruyor: ... buldaki Validebağı prevant... ve sanatoryomuna hangi ha... kabul ediliyor, kabul edilen... alınan ücret miktarları ned...

Cevap — Bu Prevantoryom v... natoryoma ancak Maarif teş... na mensup olan okulların ... men ve talebesile memurları ... bul edilir. Öğretmenlerden ... toryom için günde (100), p... toryom için (75) kuruş, tal... sanatoryom için günde (75)... vantoryom için (60) kuruş ... yon ücreti alınır. Sanatory... çık akciğer veremine müp... lanlar kabul edilir. Buraya p... yatılı talebe Maarif Vekâ... emrile parasız kabul edilir... vantoryoma, akciğer vere... tidadı olanlar, herhangi bir ... le zayıf düşenler, nekahet ... sinde bulunanlarla veremli ... olmıyan şekilleri kabul edil...

Anadoluhisarında Dereboyunda... yan Nezihe Hakere:

Müsabaka kuponlarında... numaralarının, hiç şüphe... ehemmiyeti vardır. Fakat... hangi bir gazetedeki kupo... maralarını silerek yerine ... tiğiniz kupon numara... larını yazmak suretile de ... kaya iştirak edebilirsiniz.

HERGÜN BİR YE...

Salçalı kebap

Bu kebap salçalı olmak ... lezzetli ve fakat, ağır ... yemeklerdendir. Bununla ... serin giden şu günlerde ... mak şartile yenilebilir.

Koyun veya koyunlaşmış ... nun yağlı butlarından kemik... ce parçalar ayırmalı. Bu p... kâfi miktarda tuz, bahar ... halinde hardal serpilmiş ... yazı içinde en az altı saat ... malı. Sonra, ince çentilmiş ... ince rendeden geçirilmiş ... tes, taze havuçla bir mikt... le birlikte bir kaşık yağla ... çalarını hafifçe kavurmalı... domates salçası katılmış bir ... kepçe et suyu döküp hafif ... koymalı. Pişmiş bir hale ... bir tavaya iki yemek kaşığı ... yağı, yarımşar çay kaşığı ... toz hardal, yenibahar, az ... da döğülmüş karanfil ile ... çalkalanmış iki yumurta ... iki kepçe kaynamış ılık ... suyunu kuvvetli ateş üzerinde ... rıştırarak kaynatmalı, ... ca tencereye katmalı ve on ... sonra ateşten indirip yemek... ğına almalı.

EDEBİ ROMAN: — TEFRİKA No. 71

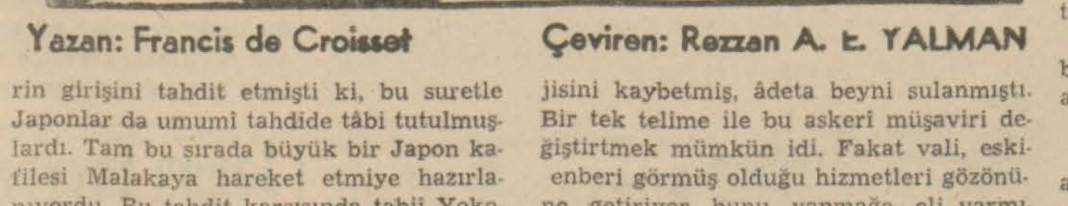

Malakalı kadın

Yazan: Francis de Croisset — Çeviren: Rezzan A. E. YALMAN

Rahajang, askeri bakımdan çok mühim bir yerdir. Japonlar Hint Okyanusunda temin etmek istedikleri üstünlük yüzünden bu şehre çok ehemmiyet verirler. O sıralarda Japonya ile İngiltere arasında resmen çok mükemmel bir anlaşma vardı. Fakat Asyada bir patırdı kopunca, Amerika ve Rusya da dahil olmak üzere muhtelif memleketlere ait menfaatlerin her iki tarafa ağır basacağını kim tahmin edebilir?

Japon donanmasının korkusu garpla olan irtibatının kesilmesidir. Hattâ sade garpla değil, Somatra, Cava ve Borneo ile olan irtibatı da kesilebilir. Bu gibi hareketler de ancak İngilizlerden gelebilir. Böyle bir facianın önüne geçebilmek için Japonlar, yavaş yavaş Malakaya dolmıya başlamışlardı. Buraya gizli vazifelerle gönderilenlerin çoğu da kıyafetlerini değiştirmiş zabitler ve casuslardı. İngiliz hariciyesi ve diğer daireleri, bunun farkında bulunuyorlardı. Lord Brandmor gibi emniyet kazanmış bir adamın vali diye Rahajang'a gönderilmesinden maksat, gizli Japon akınını durdurmaktı. Nitekim Lord büyük bir ustalıkla hareket etmiş, Japon faaliyetlerini epeyce önlemişti. Malakadaki gizli Japon istilâsı bir senedenberi âdeta kesilmişti. Vali, iyi bir diplomat olduğu için bunu da açıktan açığa Japonlara karşı yapılmış bir hareket gibi göstermemişti. Umumi surette Malakaya ecnebilerin girişini tahdit etmişti ki, bu suretle Japonlar da umumî tahdide tâbi tutulmuşlardı. Tam bu sırada büyük bir Japon kafilesi Malakaya hareket etmiye hazırlanıyordu. Bu tahdit karşısında tabii Yokohamada kalmağa mecbur oldular.

Bu ilk muvaffakıyetle valinin işi bitmiş olmuyordu. Japonların inatçılığını ve kurnazlığını bildiği için daima tetik üzerinde bulunuyordu.

Bir müddettenberi Japonlara çok benziyen bir takım Çinliler ortalıkta peyda olmuştu. Vali, Çin mahallesinde araştırmalar yaptırdı. Bir çok teşebbüslerde bulundu: Fakat netice alamadı: Rahajang'ta Japonlar birdenbire çoğalmıya başlamıştı. Buna ancak sultan mâni olabilirdi: Bunun için vali, askerî müşavirle görüşmiye ve sultana meseleyi açmasını rica etmiye karar verdi.

Askeri müşavir Sir Eric Temple uzun seneler memleketten uzak kala kala, enerjisini kaybetmiş, âdeta beyni sulanmıştı. Bir tek telime ile bu askerî müşaviri değiştirtmek mümkün idi. Fakat vali, eskienberi görmüş olduğu hizmetleri gözönüne getiriyor, bunu yapmağa eli varmıyordu.

Lord Brandmor bütün bu Japon işlerinde Selimin parmağı olduğundan şüphe ediyordu. Fakat bu şüphelerini kuvvetlendirecek bir emare de görmemiş olduğu için bunu açığa vurmaktan çekiniyordu.

Tam bunları düşündüğü sırada kâtibi odaya geldi ve askerî müşavirin gelmiş olduğunu haber verdi. Biraz sonra odaya Sir Eric Temple girdi. Vali yerinden kalktı:

— Geldiğinize ne kadar memnun oldum. Sizi beklemiyordum.

Diyerek misafiri karşıladı. Müşavir validen ancak bir kaç yaş büyüktü. Fakat en aşağı yirmi sene daha yaşlı imiş gibi duruyordu. Çok zayıflamış ve son senelerde çektiği müzmin uykusuzluk kendisini çok yıpratmıştı. Müşavir söze başladı:

— Yeni gelen Japonlar hakkında sizinle görüşmek istiyorum.

— Hani şu Tokyodan gelen mühendisler mi? Buraya niçin gelmişler? Bunu öğrenebildiniz mi?

— Evet, bana söylediler.

Vali hayretle müşavirin yüzüne baktıktan sonra, dedi ki:

— Bu adamlar yapacakları işten hiç bahsetmezler. Demek ki, bu defa bizimle anlaşmağa ihtiyaçları var.

— Evet, tam dediğiniz gibi...

Udaigor şehrinden biraz uzakta geniş araziye sahip olmak istiyorlar. Burada kauçuk yetiştireceklermiş.

— Kauçuk mu? Olabilir. Fakat bu bana ait bir şey değil... Sultandan müsaade almalılar.

— Şüphesiz... Fakat bir fabrika yapmak için ormanlardan ağaç kesmek lâzım. Belki sultan buna müsaade etmez diye korkuyorlar. Sizin delâlet etmenizi rica ediyorlar:

— Sultanla bu mesele hakkında henüz görüşmemişler mi?

— Hayır...

— Resmen gelen Japonlara makul bir şekilde yardım eder görünmeği pek isterim... Fahat hiç bir zaman sultanı gücendirmek te istemem...

(Arkası var)

Harp vaziyeti

Mukabil taarruz

Yazan: İhsan BORAN

Son haberlere göre Alman - Sovyet cephesinde vaziyetin hulâsası şudur:

1 — Ladoga gölü şarkındaki mıntakada Svir nehri boyunda ve Murmansk demiryolu sahasında şiddetli muharebeler olmaktadır. Finler, Alman başkumandanlığından aldıklarına ihtimal verdiğimiz taarruz talimatı mucibince, Svir nehrini cenuba geçmeğe çalışıyorlar. Sevkulceyşi gaye, Leningrad etrafında mukavemet eden Voroşilof ordusunun şimal yanını ve gerisini kavramaktır.

2 — Kareli berzahında yeni bir hareket yoktur. Fakat burada da Fin - Alman kıtalarının Leningrad muhasarasına iştirak için yeni taarruzlara girişecekleri şüphesizdir.

3 — Leningrad etrafında Alman çemberinin tamamile kapandığına dair kat'i malûmat yoktur. Londradan gelen haberlere göre, Leningradla Moskova arasındaki ehemmiyetli demiryol kavuşak noktaları Rusların elinde bulunmaktadır. Bazı Alman motörlü kıtaları, müstahkem mevkiin müdafaa mevzilerinde cep teşkili için ileri atılmış ve mevzii muvaffakiyetler kazanmış olabilirler. Fakat bu hareketler, Leningradın dört taraftan ihata edildiğine ve muhasaraya alındığına delâlet etmez. Şlüsselburg'a yalnız bir Alman piyade alayı girebilmişse, bunun bir mukabil taarruzla geri atılması kabildir. Ladoga gölü ile İlmen gölü arasındaki sahadan garba ve cenubu garbiye doğru bir Rus mukabil taarruzunun başlayacağına da ihtimal veriyoruz.

4 — Merkezdeki Sovyet mukabil taarruzu 320 kilometrelik bir cepheye yayıldı. Bilhassa Smolensk'in 50 kilometre şimali garbisinde çetin bir muharebe olmuş, Almanlar bu mukabil taarruzu karşısında büyük zayiat vermişlerdir. Bu taarruz inkişaf ettikçe, Almanların Leningrad muhasarası hafifleyecek ve Ruslar zaman kazanmış olacaklardır.

5 — Yine merkezde Timoçenko ordusunun mukabil taarruzları muvaffakiyetle devam etmektedir. Almanların, piyadelerle irtibatı kesilen 17 nci zırhlı fırkası parça parça imha edilmiştir.

6 — Gomel havalisinde ve Kief cenubundaki Alman taarruzları Rus mukabil taarruzu ve mukavemeti karşısında kırılmış ve durmuştur. Kiefde Almanlar şehrin yakınlarına kadar sokuldukları halde geri atılmışlardır.

7 — Dinyeper nehri boyunda bir değişiklik yoktur. Almanlar bu nehri dört defa geçmeğe teşebbüs etmişler; muvaffak olamadılar. Ruslar Gomel - Kief veya Kursk istikametlerini kapattıkça Budieni ordusu yalnız cephe taarruzlarına maruz kalacaktır ki Dinyeper önünde bulundukça bunları karşılamak güç değildir.

8 — Odesada, Ruslar takdire değer bir müdafaa kudreti göstermişlerdir. Rumen ordusu çok zayiat vermiştir. Kuvvetli bir Alman müzaheretesi olmadıkça, Rumenlerin bu şehri işgal etmeleri bir talih eseri olacaktır.

Hulâsa: Merkezdeki Rus taarruzunun şimale doğru genişlemesi sevkulceyşi ehemmiyeti haizdir. Almanlar kışa kalmadan o mıntakayı istila etmek istiyorlar; Ruslar geç de olsa anlamışlardır. İki büyük iş: Alman orduları hem Moskovadan uzaklaştırmak hem de Leningradın müdafaasını sağlamak. Plân güzel, fakat sü... mukabil taarruzlarla tatbik edilebilir.

Sovyetlere göre

(Başı 1 incide)

...hazırda Rusların elinde bulunmaktadır.

Leningradda da Ruslar mukabil taarruza geçtiler

Londra, 12 (A.A.) — Reuter ajansının Moskova hususi muhabiri Alexander Werth yazıyor:

Leningraddan gelebilen haberler şehrin bazı mıntakalarında çok düşman kuvvetlerine karşı mukavemetler yapılmakta olduğunu bildirir. Maamafih hattâ bu mıntakada dahi Ruslar mukabil taarruza geçmişler ve mevkileri tayin edeyen bir takım yerleri istirdat etmişlerdir.

Odessa önünde Almanlar 30,000 den fazla zayiat verdiler

Moskova, 12 (A.A.) — Ukrayna komitesinin sekreteri Lisenko bugün Pravda gazetesinde çıkan bir makalesinde yalnız ağustos ayında Almanların Kief'i zaptetmek için yaptıkları teşebbüsler esnasında 30,000 den fazla zayiat verdiklerini yazmaktadır.

İnönü Kampı'nda

Havacı gençlik arasında..

Türkün makûs taliini yendiği yerde gençlik havaları da fethe başlamıştır

Yazan: Faruk FENİK

İnönü (Hususi surette gönderdiğimiz arkadaşımızdan) — İnönü bugün, yeni bir bayram gününü daha kutluluyor. Hava Kurumunun şefkatli kanatları arasında gelişen, yüzlerce genç, artık havada takla atıp, kanat süzmesini öğrendikleri için Etimes'uda gönderiliyorlar.

Ay yıldızlı çelik kanatlarımızı, Türk semalarına gerecek bu çelik iradeli çocuklar, İnönünde bugün, havalara hâkim olmanın ne demek olduğunu isbata çalışıyorlar.

Bu büyük bayram gününü, onlarla beraber ben de, havalarda yaşadım.

Her an bir kişinin daha uçtuğunu gören, işiten ve hattâ anlayan bu gençler, dünyada kendilerine verilmiş en büyük hediyeden daha büyük bir hediye ile sevindirilmiş gibi, çırpınıyorlar.

Bindiğim tayyare, sağ kanadını en usta bir ressamın, güçlükle çizip renk verebileceği tarlalar üzerine eğiyor. Her an biraz daha fazlalaşan rüzgâr yavrusunu kucağına alıp sıçratan bir anne gibi, bizi tatlı okşayışlarile sevindirmeğe çalışıyor ve biz, sağanaklar arasında, kâh sağ kanat, kâh sol kanadı yere vererek helezonlar, daireler çiziyor, İnönünün evleri, camileri ve hattâ buraların en karakteristik hususiyetlerinden birini teşkil eden, dağlarda oyulmuş inlerin üzerinden, bir kartal haşmetile süzülüp geçiyoruz.

Başıma tayyareci başlığını geçirip, beni tayyareye sımsıkı bağlarken, pilot anlatmıştı:

«— Eğer bir gün bizi havalardan alıp yerde yürümeğe mecbur ederlerse, canevinden vurulmuş bir kartal gibi biz, derhal ölürüz.»

Ben de şimdi, havalarda uçmaya alışan, bir adamın, yerde yaşayamıyacağını anlar gibi oluyorum.

Havacı gençler plâ nörlerini hazırlıyorlar

İnsan bir kere uçmayagörsün. Uçmaya alışan insanı, uçmaktan hiç bir şey menedemez. Uçmaya alışış, içkiye, sigaraya alışıştan daha kolaydır.

Bir kere uçan, uçmanın hastası olmuştur. Bu hastalığın tedavisi, ancak uçmakla kabildir.

Sayısız tayyarelerden, bir anda fırlayan sayısız genç, bir papatye demeti gibi yanımızdan sıyrılıp geçtiler. Biz bunları değil de, 1500 metreye yakın bir irtifadan atlayacak, paraşüt mualliminin gösterişini seyretmek için yükseliyoruz.

Motörün homurtusu birden kesildi. Siyah tulumlu bir genç, çok yakınımızda kendini kaldırıp boşluğa atıverdi.

Atlayışından 8 saniye sonra, paraşütünü açacak, demişlerdi. Onun mavilikler içerisinde bir bohça gibi, bazan toparlakımsı, bazan yan ve bazan da tepeaşağı saniyelerce yuvarlanışını seyrettik.

Sürati gittikçe artıyor, toprağa yaklaşır gibi oluyordu.

— Ya açılmazsa?!.

Yüreğim helecandan parçalanır gibi çarpıyor, nefesim durur gibi oluyordu. Tıkanıyorum zannettim. Birden, beyaz mendile benzer bir şeyin, kendisinden ayrıldığını ve paraşütün şişip kabardığını gördüm.

Paraşüt açılmıştı.

Ağzımdan gayriihtiyari:

«— Çok şükür!» kelimeleri döküldü. Kendisile aşağı iner inmez konuştum. İsmi Rüstem Mavitunalı.

— Ya açılmazsa? dedim. Güldü.

— Açılmaz olur mu? dedi. Elinde ise açılmasın.

Soğukkanlılığı ve cesareti, mavi gözlerinden okunuyordu.

— İlk saniyede düşüş sürati, 9 metredir. Sonra bu sürat gittikçe artar, 12 saniye sonra bu sürat, saniyede 70 metreyi kadar bulur, dedi.

Benim iniş süratim saniyede 50 metre kadar bir şey. Çok mu?

Bu büyük bayram gününü burada geçirmek üzere Hava Kurumunun kıymetli hocası, ilk kadın tayyarecilerimizden, Bayan Sabiha Gökçen de geldi, dediler. Akrobasi hareketleri yapacakmış.

Sırtına takılan paraşütün halkaları geçirilirken, yaslandığı kanadın bir tarafına, ben de yaslandım.

Saatlerdir tayyarecilikten konuşuyorduk.

Üçlü bir filo ile uçuştan dönüp, başlıklarını çıkartan kızlarımızı göstererek, sordum:

— Senelerdir hocalık yapıyorsunuz, kız talebe mi, yoksa erkek talebe mi, daha çok muvaffak oluyor?

— Aralarında bir fark olduğuna inanıyorda mı soruyorsunuz? dedi. Bence, ikisi de müsavidir. Erkek ne kadar muvaffak oluyorsa, kız da o kadar muvaffak olmaktadır. Yalnız şurasını söyliyeyim ki, kızlar vazifelerini daha ziyade benimsiyorlar.

O sırada, orada bulunanlardan biri atılarak, Gökçene dedi ki:

— Düşünüyorum, aklım almıyor. Dünün ve bugünün kadını.... Aranızda büyük fark var!...

Gökçen, buna da güldü.

— Dünün Türk kadını ne idiyse, bugünün Türk kadını da odur. Dün Türk kadınına düşen vazife, sırtında cepane taşımaktı, taşıdı. Bugünün Türk kadınına düşen vazife, erkeğile beraber havalarda uçmaktır. İşte görüyorsunuz ki, onu da yapıyor. Yarının Türk kadınına düşen vazife ne ise, yarının Türk kadını da onu yapacaktır. dedi ve elile, saçları motör rüzgârının ahengine uymuş, dalgalanan üç genç kızı işaret ederek:

— İşte, beni geçen talebelerim, diye gösterdi.

Üçü birden, atıldılar.

— Yok dediler, her şeyi kabul edebiliriz, fakat bunu asla!...

Ortada, tevazuu paylaşamıyorcasına bir münakaşa almış yürümüştü. En nihayet, Naciye Toros ve Edibenin amansız ısrarları karşısında, Gökçen biraz yumuşar gibi oldu.

— Naciye, dedi. Eğer benim elime düşen fırsatlar, sizin elinize düşmüş olsaydı, benden bin kat daha fazla kudret gösterebilirdiniz...

Gökçene tekrar, sordum.

— En çok heyecan çektiğiniz uçuş, hangisidir?

— Balkan turnesi, dedi.

Biliyorsunuz ki buradan Selânik, Atina ve Belgrat tarikile Bükreşe gitmiştim. Yolda pusulam kırıldı. Yolumu kaybederek, saatlerce Balkanlar üzerinde dolaştım. Bir yer bulup ininceye kadar, o kadar güçlük çektim ki...

Sonra, askeri tayyarelerle Ağrı dağ bombardımanına iştirak edişimiz. Onu da hiç unutamam.

— Kaç saat kadar uçtunuz? dedim.

— 1000 saate yakın, dedi.

Emniyetten sonra, ateş diye bağırdılar. Pervane homurtulara gömüldü. Gökçen, yerden süzülerek havalanan bir kartal gibi maviliklere doğru yükselmeğe başladı...

Edibe mavi gözlerini Gökçenin tayyaresine doğru kaldırdıktan sonra:

— Uçmayan insan, acaba yaşadığının farkında mıdır? dedi.

Lâf açılmışken sordum:

— Üzerinizde en büyük tesiri bırakan uçuş, hangisidir?

— Bir gün annemle beraber, uçmuştuk, dedi. En büyük heyecanı o gün tattım. İlk önce hiç uçmak istemedi. Sonra ona «bak kızın uçuyor, o düşüp ölüverse sen yaşayacak mısın?» dedim. Birdenbire boynuma atıldı. Hıçkıra hıçkıra ağlıyordu.

— Sensiz yaşamaktansa ölmeği tercih ederim, dedi.

İhtiyar annemle beraber, o gün burada, İnönünde, beraberce uçtuk....

Feridin, sonra Âlinin idare ettikleri plânörler bize hayatımızın en heyecanlı dakikalarını yaşattı.

Pike uçuşunun insana dehşet veren nümunesini, 200 kilometreye yakın bir süratle tam başımızın üzerinden, Âlinin plânörü geçerken duyduk.

Binlerce metre irtifadan yaralı bir kuş gibi, döne döne, yıkıla, çarpıla düşen plânörde, bir an insan bulunduğuna herkes hayret etti. En mahir cambazların bile yapamıyacağı hareketleri, binlerce metre irtifada, korku denilen kelimeyi akıllarına getirmeden, çocuk oyuncağı gibi başaran bu gençlerin muvaffakiyeti hepimizin göğsümüzü iftiharla kabarttı.

Yelken uçuşunu seyretmek için C tepesine çıktık. Havada bir leylek sürüsünü andıran plânörler, İnönünün berrak semasında, hakiki kanat süzüşlerile, hava denizinde birer şarpi gibi, kayıp akıyorlardı.

İnönünde havacılar arasında geçirdiğim iki gün bana, hava kartallarımızın hava ordusu için nasıl yetiştirildiklerini gösterdi.

Türk Hava Kurumunun, İnönünde giriştiği küçük çapta gibi görünen bu büyük iş, büyük bir memleket davasıdır.

İnönü kampı, Türkün havalara hâkim olduğunu, Türk kabiliyet ve kudretinin havalarda da, neler başarabileceğini gösteren bir varlıktır.

İnönünde atılan tohum, Etimes'utta filizlenip bütün Türkiyede meyva vermiştir.

Bugün, bu meyvayı görebiliyorsak, bunu, İnönü kampına borçluyuz.

Faruk FENİK

Ruzveltin "vur!,, emri

(Başı 2 incide)

devlet araya karışınca Japonyanın da harbe iştiraki zarureti vardır. Amerika resmen harp kelimesini kullanmıyarak fili harp mesuliyetini karşı tarafa bırakınca Japonyaya yan çizmek imkânını vermiş oluyor.

Rooseveltin nutku, Amerikadaki dahilî münakaşalar bakımından da yeni bir merhale teşkil etmektedir. Amerikada bir mesele hakkında kati bir karar verilinciye kadar her kafadan bir ses çıkar. İş karara bağlanınca münakaşa başka bir sahaya naklolunur. Rooseveltin son nutku ve «vur!» emri vermesi, Amerikanın Alman tehlikesine maruz olup ve İngiltere mağlûp olsa bile Almanlar tarafından istilâ edilip edilmiyeceğine dair tecerrüd taraftarı azlık tarafından körüklenen münakaşaları herhalde sonuna erdirecektir.

Atlantik muharebesi, Amerikanın fili müdahalesile yeni bir safhaya giriyor. Moskova konferansının arifesinde dünyanın umumi manzarası dikkate değer bir şekil almıştır.

Ahmet Emin YALMAN

Almanlara göre

(Başı 1 incide)

Neueste Münchener Nachrichten gazetesinin muhabiri Leningradın anbarı olan Murmansk'ın alevler içinde bulunduğunu bildirmektedir.

Berlin, 12 (A.A.) — Alman orduları başkumandanlığının tebliği:

Şarkta hava şartları ve arazi müşkülâtına rağmen taaruzi hareketlerimiz iyi inkişaf etmektedir.

Günlerce süren muharebelerden sonra Alman denizaltıları 134,000 tonilâtoluk 22 gemi batırmışlar ve ceman 11,000 tonluk diğer iki gemiyi de torpillemişlerdir. Bu iki geminin de zayi olduğu zannedilmektedir.

SON HABERLER

Italyada vaziyet endişeli

Zürih, 12 (A.A.) — Romadan gelen bir telgraf İtalyada vaziyetin endişe verici olduğunu göstermektedir.

Alınan bir telegrafta Mussolininin dahilî vaziyeti tetkik etmekte olduğu ve Cenova, Spezia ve Sevona valileri de dahil olmak üzere endüstri mıntakalarında bulunan on valiyi daha kabul ettiği bildirilmektedir.

Cenova amelesinin memnuniyetsizliği dolayısile Mussolini Cenova amelesi ve gemicileri tarafından çok okunan İl Lavora gazetesi muharrirlerinden Branlotti'yi kabul etmiştir. İl Lavora nisbeten müstakil bırakılan yegâne İtalyan gazetesidir.

Amerika harekete geçiyor

(Başı 1 incide)

bir nutuk irad eden İngilterenin Vaşington sefiri Lord Halifaks, Reisicumhur Roosevelt tarafından söylenen nutkun İngilizleri herhalde geniş mikyasta teşci edeceğini söylemiş ve demiştir ki:

Bu nutuk Amerikanın bize yapmıya hazır bulunduğu ameli yardımın yeni bir delilidir. Her ne olursa olsun Amerika halkının Hitlerin dünyaya tahakküm etmek arzusunun tahakkukuna mâni olacağından ve onun reisicumhurun dediği gibi, lûtfu ile yaşamağa muvafakat etmiyeceğinden katiyen eminim.

Vaşington, 12 (A.A.) — Cumhur reisi Roosevelt, çok sabırsızlıkla beklenen nutkunu söylemiştir.

B. Roosevelt, evvelâ Greer hâdisesinin, içinde cereyan ettiği şeraiti hatırlatmış ve demiştir ki: «Bu gemi, güpegündüz İzlandaya doğru yol alıyordu ve Groenlandın cenubu şarkisinde bir mıntakaya varmıştı. İzlandaya ait Amerikan postasını naklediyordu. Amerikan bayrağını hâmildi. Amerikan gemisi hüviyeti, hiçbir yanlışlığa mahal veremezdi. İşte o sırada bir Alman denizaltı gemisinin taarruzuna uğradı ve Almanya, bunun bir Alman denizaltısı olduğunu tasdik etti.

«Alman propagandasına ve Amerikan Obstrüksyoncu'larının tercihen yapmakta oldukları tahmine rağmen Amerika muhribine, onu batırmak maksadile, haber vermeden, ilk olarak silâh atmak sertliğini gösterenin Alman denizaltısı olduğunu tekid ederim.

«Bu denizaltı gemisi, o sırada, Birleşik Amerika hükûmetinin kendi müdafaası için elzem olduğunu bildirdiği sularda bulunuyordu.»

Cumhurreisi Roosevelt, bundan sonra, cenup Atlantiğinde torpillenen «Robin Mor» hâdisesini hatırlatmıştır.

Müteakiben, 1941 temmuzunda, bir Amerika zırhlısının, şimali Atlantikte, bir denizaltı tarafından takip edildiğini ve denizaltının, taarruz vaziyetine girmek üzere manevra yapmağa çalıştığını söylemiştir. Cumhurreisi, en nihayet, Panama bandıralı Sessa yük gemisinin ve Kızıl denizde, Süveyşten iki yüz mil mesafede Steel Seafarer yük gemisinin batırılmasını hatırlatmış ve demiştir ki:

«Bu hâdiseler karşısında, biz Amerikalılar, sükûnetimizi muhafaza ediyoruz. Münferit bir vakayı izam etmek, yahut haşin bir hareket karşısında parlamak büyük bir millete yakışmaz, fakat bu gibi bir vakanın münferit değil, belki umumi bir plâna dahil olduğunu gösteren bedahat karşısında, bu hâdiseleri azımsamak, mazur görülebilecek bir cinnet olur.»

Cumhurreisi, bundan sonra, Alman plânının, denizlerde mutlak bir murakabe ve hâkimiyet temini olduğunu ve bu zaferi kazandıktan sonra, Almanyanın, ikinci merhale olarak, Birleşik Amerikaya ve garp nısıf küresine, cebren hâkim olmak istiyeceğini söylemiştir.

Roosevelt, garp nısıf küresinde bile bazı aksamı ihtiva eden geniş Okyanus satıhlarının abluka altına alınması lâzım geldiğini, hiçbir geminin, batırılmak tehlikesini göze almadan oraya gidemiyeceğini, Alman hükûmetinin, kâğıt üzerinde beyan etmiş olduğunu hatırlatmıştır.

B. Roosevelt, cenubi Amerikanın muhtelif memleketlerinde vukua gelen hâdiselere de temas ederek, Almanyayı «yeni dünyaya istinat noktaları ve köprü başları» vücude getirmeyi istemiş olmakla itham etmiştir.

Bundan sonra, cumhurreisi, ittihazını tasavvur ettiği tedbirlerden bahsederek şu sözleri söylemiştir:

«Hiçbir şiddet ve ihafe hareketi:

1 — Harp malzemesi sevki

2 — Gemilerimizin açık denizde serbestisi.

Noktalarının teşkil ettiği müdafaa surlarımızı sapsağlam muhafaza etmekten bizi menedemez.

Kılı kırk yarmıyalım. Şimali ve cenubi Amerikanın onuncu taarruzdan sonra mı, yoksa yirminci taarruzdan sonra mı kendilerini müdafaaya başlamaları icap ettiğini düşünmiyelim. Kendimizi faal surette müdafaa zamanı hali hazırdır.

«Amerikanın, müdafaası için hayati ehemmiyeti haiz telâkki ettiği sularda, Amerika gemileri ve Amerika tayyareleri, ilk darbeyi mütearrız gemilerin indirmesini, artık beklemiyeceklerdir.

Karakol gemilerimiz, tayyarelerimiz - yalnız Amerikanın değil, müdafaa sularımızda ticaret yapan herhangi memleketin - bütün ticaret gemilerini himaye edeceklerdir.

«Müdafaamız için hayati ehemmiyeti haiz denizleri himayeye karar vermek bir harp hareketi değildir. Hareketimiz, sırf tedafüidir.

«Şu andan itibaren, Alman, İtalyan harp gemileri, himayesi Amerika müdafaası için elzem olan sulara girdikleri takdirde, bu hareketin bütün muhtemel muhatarası kendilerine raci olacaktır.»

Bulgar hükûmeti

İngiliz - Rus radyolarını dinlemeyi yasak etti

(Radyo Gazetesi) Bulgar hükûmeti halkın İngiliz ve Rus radyo istasyonlarını dinlemesini menetmiştir.

Bir Amerikan gemisi daha batırıldı

Vaşington, 12 (A.A.) — Hariciye nezareti, Birleşik Amerikadan İzlandaya gitmekte olan Amerikalılara ait Panama bandıralı «Montana» vapurunun torpillenerek batırıldığını bildirmektedir.

Hırvatistandaki isyan hareketi

Zürih, 12 (A.A.) — Bosna, Ustaşi komiseri, Hırvat hareketinin başlıca gazetesi olan Ustaşa isimli gazeteye, Hırvat çete harbi hakkında beyanatta bulunmuştur. Bu beyanata göre, isyan, hudut yakınında, Hersekle Karadağ arasında Gözko bölgesinde başlamış, eski Yugoslav ordusuna mensup müteaddit subay ve efrad ormanlara saklanarak civar kasabalara taarruz etmişlerdir.

Amerikan kararının akisleri

(Başı 1 incide)

cumhur B. Roosevelt'in beyanatı hakkında tefsirlerde buunan B. La Guerdia, şöyle diyor:

«Bu, harbin sona ermesinin mukaddemesidir.»

Japonlar bu işe ne diyorlar?

Tokyo, 12 (A.A.) — Vladivostok istikametinde yapılan deniz nakliyatı vesilesile denizlerin serbestisi prensibini dünkü nutkunda öne süren reisicumhur Rooseveltin bu beyanatı hakkında matbuat konferansında mütalâa serdeden Japon sözcüsü B. Kohişi, şöyle demiştir:

Japonya denizlerin serbestisi prensibini inkâr etmiyor. Fakat münakaşa edilmesi lâzım gelen bazı hususi vaziyetler ve vakalar da vardır.

Japon sözcüsü bundan sonra: «Denizlerin serbestisi bir veya iki millet tarafından ilân edilirse bu hiçbir mâna ifade etmez, ayni prensibin bütün memleketler ve milletler tarafından tatbik ve kabul olması icap eder.»

Siyasî İcmal

Sovyetlerin Bulgaristana notası

Yazan: M. H. ZAL

Moskova radyosunun verdiği malûmata göre Sovyet Hariciye Komiseri B. Molotof, Moskovadaki Bulgar sefirine bir nota vererek, Odesa, Kırım ve Kafkasyaya karşı Alman ve İtalyanların yapacakları hareketler için Bulgaristanın bir askeri üs diye kullanılmasını protesto etmiş ve bunun devamına tahammül edemiyeceğini söylemiştir. Notada bir ültimatom mahiyeti yoktur ve «tahammül etmemenin» ne gibi bir ameli netice hasıl edeceği söylenmemiştir.

Sovyet notası, Bulgaristanın bir askeri üs diye kullanıldığına delil ve vesikalar gösteriyor ve gittikçe fazla miktarda Alman ve İtalyan fırkalarının Bulgaristanda toplandığını, Alman ve İtalyan tayyarelerinin oraya sevkedildiğini ve hava meydanlarının Almanların elinde olduğunu, Varna ve Burgaz limanlarında denizaltılarla diğer İtalyan ve Alman gemilerinin barınması için inşaat yapıldığını, Varna, Burgaz, Rusçuk ve Tunada Alman ve İtalyan denizaltıları ve diğer harp gemileri ve bahriye silâhendazları toplandığını, büyük Amiral Raeder ve diğer Alman kumandanlarının Karadenizde Rusyaya karşı kullanılmak üzere bir donanma hazırlamak maksadile Bulgaristana geldiklerini, Bulgar demiryollarında birdüziye asker ve malzeme taşındığını, Rusçukta Tuna üzerinden harp malzemesi ve asker geçirmek üzere bir köprü yapıldığını anlatıyor.

Bulgaristan böyle bir notaya ne cevap verebilir? Söylenen şeyler hiç şüphe yok ki aşağı yukarı doğrudur. Fakat Bulgaristan istese bile artık bu vaziyeti değiştirmek imkânından mahrumdur. Yalnız Sovyet Rusya, böyle bir nota vermekle Bulgaristanı bir defa daha ikaz etmiş oluyor. Bunun manası şudur ki yarın demokrasi cephesi kazanırsa Rusya, eskidenberi himaye altında bulundurduğu Bulgaristan hakkında şefaatçi çıkamayacaktır. Bunu şimdiden Bulgarlara bildiriyor.

Bulgarların bir kısım halkında yarına ait endişeler zaten vardır. Bulgaristanda Sovyet taraftarları da eksik değildir. Sovyet notası, yarına ait bu gibi endişeleri kuvvetlendirecektir. Fakat bakalım, bu gibi düşüncelerin hükûmet üzerine tesiri olacak mı ve Bulgar hükûmeti, Romanya gibi harbe sürüklenmekten kendini koruyabilecek mi?

Şarktaki zelzele

(Başı 1 incide)

üç yaralı vardır. Zelzeleyi şiddetle hisseden köylerden malûmat gelmemiştir. Erzincan ve Malazgirdden ise hiçbir yeni haber alınamamıştır.

Mütehassısların fikri

Şark vilâyetlerimizde vukua gelen bu zelzelenin mahiyeti hakkında malûmat almak üzere, dün İstanbul üniversitesi arziyat profesörü Ordinaryüs prof. Hâmid Nafiz Pamir'e müracaat ettik. Kendisi zelzele hakkında bize şunları anlattı:

«— Bu mıntaka çok eski senelerdenberi müthiş bir zelzele mıntakasıdır. Van civarında 1101, 1111, 1276, 1441, 1546, 1648, 1701, 1704, 1715, 1791 tarihlerinde çok şiddetli zelzeleler olmuştur.

Van gölü civarında Sıçan dağı, Nemrut dağı, Tendürüt dağı volkanik dağlardır. Burada volkanik zelzeleler de olabilir. Fakat bu seferki zelzelenin Tektonik bir zelzele olduğunu kuvvetle tahmin ediyorum.»

Acı bir kayıp

Denizyollarının çok kıymetli elemanlarından Nezir kaptan müptelâ olduğu rahatsızlıktan kurtulamıyarak dün rahmeti rahmana kavuşmuştur. Cenazesi bugün Üsküdardaki hanesinden kaldırılarak Karacaahmetteki aile medfenine gömülecektir.

İstanbul Fiat Mürakaba komisyonundan:

109 No. lu ilân

Petrol ofisi askeri fabrikalar ve devletin sermayesi ile işletilen fabrikalar müstesna olmak üzere ellerinde «16» kiloluk bir tenekeden fazla makine yağı, «12,5» kiloluk bir tenekeden fazla benzin, «14,75» kiloluk bir tenekeden fazla petrol, «15» kiloluk bir tenekeden fazla motorin «mazot» bulunduranlar bunları nerede bulundurduklarını, cinsini, miktarını, hangi tarihte ve kimden mübayaa olunduğunu, ve mübayaa fiatını ve kendi adreslerini bildiren bir beyanname ile en geç 15-9-941 saat 17 ye kadar mahallin en büyük mülki ye âmirine makbuz mukabilinde bildirmeleri milli korunma kanununun verdiği salâhiyete istinaden ilân olunur. «8131»

Not:

1 — Beyanname münderecatının tevsiki icabettiği takdirde evrakı müsbite salâhiyetli makama ibraz edilecektir.

2 — Makine yağları beyannameleri 13-9-941 saat 13 e kadar verilmiş olacaktır.

İstanbul Levazım Âmirliğinden verilen: Harici askeri kıtaat ilânları

Aşağıda yazılı mevadın kapalı zarfla eksiltmeleri hizalarında yazılı gün, saat ve mahallerdeki askeri satın alma komisyonlarında yapılacaktır. Taliplerin kanuni vesikalarile teklif mektuplarını ihale saatlerinden bir saat evvel ait olduğu komisyona vermeleri evsaf ve şartnameleri komisyonlarında görülür.

Cinsi.	Miktarı kilo	Tutarı lira	Teminatı Lira	İhale günü saat ve mahalli		
Sade yağı.	32,000	55,400	4155	15.9.941	16	Kayseri.
Koyun eti.	40,000	24,000	1800	18.9.941	16	Balıkesir.
Odun	1,500,000	28,125	2109	18.9.941	10	)
Kuru fasulye.	80,000	13,600	1020	18.9.941	12	)
Kuru ot.	350,000	21,875	1641	18.9.941	14	) Çorum
Patates.	50,000	6,500	488	18.9.941	14	)
Er kundurası Çift	10,000	92,500	5875	15.9.941	16	Erzurum
Er kundurası Çift	10,000	100,000	6250	22.9.941	16	Balıkesir
Saman.	450.000	22,500	1688	19.9.941	16,30	İzmit Akcakoca okulu

(980 — 7683)

★

Aşağıda yazılı mevadın pazarlıkla eksiltmeleri hizalarında yazılı gün, saat ve mahallerdeki askeri satın alma komisyonlarında yapılacaktır. Taliplerin belli vakitlerde ait olduğu komisyonda bulunmaları.

Cinsi	Miktarı Kilo	Tutarı Lira	Teminatı Lira	İhale gün, saat ve mahalli			
Bulgur	89,400	20,128,5/	1509,64	17 9 941	11	Ağrı
Kuru ot	300,000		1125	18 » »	15,30	Eskişehir
Sığır eti, kavurması	40,000	26,000		17 » »	14	Kars
Kuru ot	800,000	38,000	5700	15 » »	11	Kayseri
Nakliyat	500,000	15,000	2250	17 » »	10	Erzurum
Nakliyat	500,000	22,500	3375	17 » »	11	Erzurum
Odun	600,000	9,600	1440	24 » »	15,30	Çanakkale
Sığır eti	15,000		810	29 » »	16	Çanakkale

(1056—8115)

★

243,000 kilo sığır eti kapalı zarfla eksiltmeye konmuştur. İhalesi 22.9.941 pazartesi günü saat 15 de Erzurumda askeri satın alma komisyonunda yapılacaktır. Tahmin bedeli 60,750 lira, ilk teminatı 4557 liradır. Evsaf ve şartnamesi komisyonda görülür. Taliplerin kanunî vesikalarile teklif mektuplarını ihale saatinden bir saat evvel komisyona vermeleri. (1006 - 7829)

★

Aşağıda miktarları yazılı kuru üzümler kapalı zarfla eksiltmeye konulmuştur. İhaleleri 23 - 9 - 941 Salı günü hizalarında yazılı saatlerde Erzurumda Askerî Satınalma komisyonunda yapılacaktır. Taliplerin kanuni vesikalarile teklif mektuplarını ihale saatinden bir saat evvel komisyona vermeleri.

Miktarı Kilo	Tutarı Lira	Teminatı Lira	İhale saati
20,000	9600	720	11,30
13,500	6488	487	11

(1022 - 7917)

★

Keşif bedeli 415,003 lira 5 kuruş olan Çangırıda inşaat pazarlıkla yaptırılacaktır. İhalesi 20/9/941 Cumartesi günü saat 11 de Ankarada M. M. V. Satın alma komisyonunda yapılacaktır. Keşif, plân ve projeleri 2075 kuruşa komisyondan alınır. Taliplerin 44,000 lira 30 kuruş kati teminatlarile belli vakitte komisyona gelmeleri.

(998 - 7754)

★

2500 adet battaniye pazarlıkla satın alınacaktır. Beherinin tahmin bedeli 10 lira 50 kuruştur. İhalesi 15/9/941 Pazartesi günü saat 11 de Ankarada M. M. V. satın alma komisyonunda yapılacaktır. Taliplerin 2625 lira kati teminatlarile belli vakitte komisyona gelmeleri. (1040—8029)

★

Keşif bedeli 121,613 lira 68 kuruş olan aşı ve serom evi inşası kapalı zarfla eksiltmeye konmuştur. İhalesi 25.9.941 perşembe günü saat 15 te Ankarada M. M. V. satın alma komisyonunda yapılacaktır. İlk teminatı 7730 lira 69 kuruştur. Taliplerin kanunî vesikalarile teklif mektuplarını ihale saatinden bir saat evvel komisyona vermeleri. Keşif evrakı 608 kuruşa komisyondan alınır.

(1018 - 7876)

★

Aşağıda miktarları yazılı odunlar pazarlıkla satın alınacaktır. Taliplerin 29-9-941 Pazartesi günü saat 10 da Çanakkalede askeri satın alma komisyonuna gelmeleri.

Ton	Tutarı Lira	Teminatı Lira
740	11,100	1665
260	3,900	585
375	5,625	835
475	7,125	1070
9,5	1,425	214
520	7,800	1170

(1060—8119)

★

Aşağıda yazılı işlerin açık eksiltmeleri 29-9-941 Pazartesi günü hizalarında yazılı saatlerde Eskişehirde askeri satın alma komisyonunda yapılacaktır. Taliplerin belli vakitte komisyona gelmeleri.

Cinsi	İhale saati	Tutarı Lira	Teminatı Lira
Yol inşası	15		291,42
Tretuvar ve helâ çukurları inşası	16	2520,33	190

(1058—8117)

★

Hepsine tahmin edilen bedeli 14,408 lira olan mevcud listesinde cins ve miktarları yazılı 15 kalem evrakı matbua 29-9-941 Pazartesi günü saat 15 de Ankarada M. M. V. satın alma komisyonunda pazarlıkla eksiltmesi yapılacaktır. İsteklilerin 2171 lira 20 kuruşluk kati teminatlarile belli vakitte komisyona gelmeleri. (1044—8075)

Sümer bank birleşik yün ipliği ve sungipek fabrikaları müessesesi Müdürlüğünden:

Değirmen, makine ve tesisat satışları

1 — Sümer banka ait Unkapanı değirmeninde:

A — Takriben 85 metre murabbaı sathı teshininde lankaşer tipi altı atmosfer tazyikli satte takribi 2000 kilo buhar veren üç kazan,

B — 150 ve 250 beygirlik «Tandem» tipinde iki adet buhar makinesi bulundukları yerlerde teslim edilmek şartile satışa çıkarılmıştır.

2 — Kapalı zarf usulile talibine ihale edilecek olan bu tesisat ve makineleri satın almak isteyenlerin tekliflerini 22 Eylûl 941 pazartesi günü saat 14 de kadar İstanbulda Katırcıoğlu hanının 5 inci katındaki Sümer bank birleşik yün ipliği ve dokuma ve Sungipek fabrikaları müessesesine tevdi etmiş bulunmaları lâzımdır.

3 — Muvakkat teminat akçesi 1087,50 lira olup kati teminat için bu meblâğ ihale tarihinden itibaren nihayet 2 gün zarfında iki misline iblâğ olunacaktır.

4 — Sümer bank ihaleyi yapıp yapmamakta muhtardır.

5 — Bu kazanlar parça parça da verilebilir. «8112»

İstanbul Elektrik, Tramvay ve Tünel İşletmeleri Umum Müdürlüğünden:

1 — Takriben 1300 aded elbise ve şapka ve 800 aded palto mektupla teklif istemek suretile satın alınacaktır.

2 — Muvakkat teminat maktuan 700 liradır.

3 — Tekliflerin levazımdan parasız tedarik edilecek şartnamesindeki tarifata uygun olarak 18-9-1941 Perşembe günü saat 17 ye kadar Metro hanının 4 üncü katındaki Levazım Müdürlüğüne imza mukabilinde verilmiş olması lâzımdır. «8090»

DOKTOR
ÇİPRUT
Cildiye ve Zührevîye Mütehassısı Beyoğlu Yerli Mallar Pazarı karşısında Posta sokağı köşesinde Meymenet apartmanı
Tel: 43353

ŞAŞLİ HALKINA
Muhitinizdeki TERZİ EVİNİZ uzaklara gitmeksizin her istediğinizi temin eder.
Bomonti istasyonu 189
K. Sucuoğlu

ELİ ÇABUK SÜNNETÇİ
RİFAT KÖPRÜLÜ
Eylûl için gün almaktadır.
Kabine: Beyoğlu Meşrutiyet cad. 47 Güneş apart.
Ev: ERENKÖY: Tel 52 - 73

GÜNÜN BORSASI

12 EYLÜL 941

1	Sterlin	5,24
100	Dolar	132,20
»	Yen	—,—
»	Peçeta	12,9375
»	İsveç Kronu	31,0050

Esham ve Tahvilât

	L.	K.
1933 Türk borcu I	21	20
1918 İstikrazı dahili	22	00
1933 İkramiyeli Ergani	20	20
1934 Sıvas - Erzurum	20	10
Anadolu Demiryolu tahvili	46	50

NUKUT

Türk altını (Reşat)	25	80
Türk Altını (Hamit)	24	40
Kalın beşi birlik	116	50
Kalın beşi birlik (Reşat)	122	50
24 ayar altın gramı	3	53

BULMACA

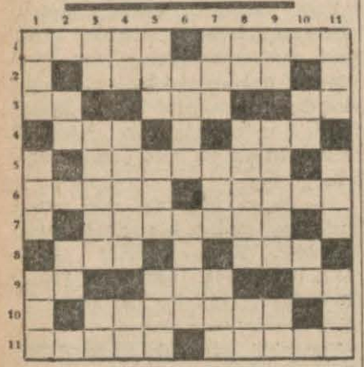

Soldan sağa: 1 — İlgi; bir nakil vasıtası. 2 — Dirilmiş ölü. 3 — Senenin kısımlarından; fasıla; sıfat edatı. 4 — Bayağı; taharri et. 5 — Mutena. 6 — Tire; ses çıkaran. 7 — İyice. 8 — Bir unvan; kinaye. 9 — Küşat et; esas; bir istifham. 10 — Bir hayvan. 11 — Bugünlerde ismi çok geçen bir şehir; beyan.

Yukarıdan aşağıya: 1 — Coğrafya tabirlerinden; bir memleket; telefon nidası. 2 — Nida; tok değil. 3 — Tahassür edatı; temenni; üç. 4 — Tersi: Eski bir silâh; dikkat ve ihtimam; sahip. 5 — Paranın dörtte üçü; bir sayı; tarak ortası. 6 — Katar; bir asalet unvanı. 7 — Çok iyi; bir iskambil; bir erkek adı. 8 — Eski bir mabut; açık; bağışlama. 9 — Bir renk; tersi: Israr eden; nefi edatı. 10 — Bir nota; lâhza. 11 — Birdenbire; lisan; çocuk doğurtan.

EVVELKİ BULMACANIN HALLİ

Soldan sağa: 1 — Sızdırmak. 2 — Tas; asa; yas. 3 — El; zi. 4 — Aldatma. 5 — Da; dakar. 6 — Uysal; kendi. 7 — Ra; Nâdan; il. 8 — Emretme. 9 — Ak; re. 10 — Kös; ana; sak. 11 — Küflenmek.

Yukarıdan aşağıya: 1 — Tek durmak. 2 — Sal; aya; kok. 3 — Is; sü. 4 — Aldanma. 5 — Da; dalar; al. 6 — Islak; defne. 7 — Ra; takat; an. 8 — İmrenme. 9 — Ay; se. 10 — Kaz; adi; rak (kar). 11 — Sivrilmek.

Dr. İS. de TARANTO
DAHİLİ HASTALIKLAR MÜTEHASSISI
Tünel Şahdeğirmeni Sok. No. 5
Tel. 49206
2 den 5 e kadar

BAYLAR
Ismarlama gömlekler için sizi memnun bırakacak bir kişi vardır.
SPİRO
Beyoğlu, Suterazisi No. 6/1

MEMUR ARANIYOR
Büyük bir müessesenin muhasebesinde çalışmak üzere İngilizce veya Fransızca bilen bir bayan veya baya ihtiyaç vardır. Tekliflerin el yazısı ile Beyoğlu Posta kutusu 254 adresine gönderilmesi.

VATAN GAZETESİ İLÂN FİYATLARI Kuruş

Başlık	750
1 nci sayfa	500
2 nci »	400
3 üncü »	150
4 üncü »	50

GRİPİN
BAŞ, DİŞ, NEZLE, GRİP, ROMATİZMA
Nevralji, Kırıklık ve Bütün Ağrılarınızı Derhal Keser.
İcabında günde 3 kaşe alınabilir. TAKLİTLERİNDEN SAKININIZ. Her yerde Pullu Kutuları ısrarla isteyiniz.

İSTANBUL AMERİKAN KOLEJİ
KIZ KISMI: Amerikan Kız Koleji Arnavutköy. Tel. 36.160 — Robert Koleji Bebek, Tel. 36...3 : ERKEK KISMI
ORTA KISIM - LİSE KISMI
MÜHENDİS KISMI
Leylî ve Neharî bütün kayıtlar kapanmıştır.
Derslere 25 Eylûl Perşembe günü başlanacaktır. Leylî talebenin 24 Eylûl Çarşamba günü akşamı mektepte bulunması lâzımdır.
TECDİDİ KAYIT: ERKEK KISMINDA 22 Eylûl pazartesi ve 23 Eylûl salı günleridir. KIZ KISMINDA 23 Eylûl salı ve 24 Eylûl çarşamba günleridir.
Yeni ve eski bütün talebenin yukardaki tarihlerde son kayıt için müracaatları gereklidir.

1000 LİRA İKRAMİYE
Rekor marka zeytin yağının halisiyetinin aksini ispat edene verilir.
Alâmeti Farika

Ucuz ve Teminatlı
Bakkallarınızdan ısrarla isteyiniz.
Toptan satış yeri:
İstanbul Tütün gümrük Kemerli sokak No. 21 Nazif Özarca - Tel.: 24197

Yüksek Mühendis Mektebi Satınalma Komisyonundan:

Mektebimize kapalı zarf usulile «48.000» kilo ekmek alınacaktır. Beher kilonun bedeli «13.00» kuruştur. İlk teminat «486» liradır. Eksiltme 22/9/941 saat 11.30 da mektepte yapılacaktır. «7740»

Üniversite A. E. P. Komisyonundan

Üniversite kütüphanesine yaptırılacak «922» lira keşifli dolap ve etajerler 22.9.941 pazartesi günü saat 15 de rektörlükte açık eksiltme ile ihale edilecektir.

İstekliler 70 liralık teminat ve ticaret odası ve ehliyet vesikalarile gelmeleri. Resim ve şartnamesi rektörlükte görülür. (7833)

Devlet Demiryolları İlânları

Muhammen bedeli (19500) (on dokuz bin beş yüz) lira olan (30) otuz ton tasfiye edilmiş pamuk yağı 29-9-941 Pazartesi günü saat 15 de kapalı zarf usulü ile Ankarada İdare binasında satın alınacaktır.

Bu işe girmek isteyenlerin (1462,50) (Bin dört yüz altmış iki lira, elli kuruş) liralık muvakkat teminat ile kanunun tayin ettiği vesikaları ve tekliflerini ayni gün saat 14 e kadar komisyon reisliğine vermeleri lâzımdır.

Şartnameler parasız olarak Ankarada Malzeme Dairesinden, Haydarpaşada Tesellüm ve Sevk Şefliğinden dağıtılacaktır. «8105»

★

İstasyonlarımızdan Şam - Hama ve temdidi demir yolları şebekesinde Şam, Trablusşam, Samah ve Nasib istasyonlarına ve Irak demir yolları şebekesinde Bağdad - Telköçek kısmındaki bütün istasyonlara ve bilmukabele bu istasyonlardan istasyonlarımıza tam vagon yükü halinde ve bazı şartlarla doğru nakliyata başlanmıştır.

İdaremize ait mesafeler için tam vagon yükü ücretleri, dahili nakliyatta olduğu gibi tariflerinde tayin edilen asgarî miktarlardan az olmamak kaydile hakikî sıklet üzerinden hesap edilir. Yalnız diğer demiryol istasyonlarından istasyonlarımıza gelecek esas tarifeye tâbi hamulelerden bu asgarî sıklet kaydı aranmaz. Diğer demir yollarına ait mesafeler için tam vagon yükü ücretleri de; Suriye ve cenup demir yollarında Irakla alâkalı nakliyatta «5» tondan ve Şam - Hama ve temdidi demir yollarında 10 - 15 tonluk vagonlar için «5» ve 20 - 25,4 tonluk vagonlar için «8» ve 25,4 den fazla tonluk vagonlar için «16» tondan az olmamak üzere hakikî sıklet üzerinden hesap edilir.

İpek kozası, Suriye ve cenup demir yollarında tonaj kaydına tâbi değildir. Doğru nakliyatın hangi istasyonlardan kabul edileceğine, ücretlerin ne suretle tediye edileceğine ve diğer tatbik şartlarına dair istenilecek fazla tafsilât için istasyonlara müracaat edilmesi rica olunur. «6538» «8101»

Karar Hulâsasıdır

C. 41/1090

Millî koruma kanununa muhalefetten suçlu Sirkecide Müradiye C. 15 No. da mukim tütüncülük ticaretile meşgul Mehmet oğlu İbrahim hakkında İstanbul asliye 2 nci ceza mahkemesinde cereyan eden muhakemesi neticesinde suçlunun fiili sabit olduğundan millî koruma kanununun 31-3 ve 59-3 maddeleri mucibince yirmişer lira para cezası ödemesine ve yedi gün müddetle de dükkânının kapatılmasına ve hükmün katileştiğinde ücreti suçluya ait olmak üzere karar hulâsasının «Vatan» gazetesinde neşredilmesine 18-8-941 tarihinde karar verildi. «8108»

Basıldığı yer: VATAN MATBAASI, Sahibi ve Neşriyat Müdürü AHMET EMİN YALMAN

Nakliyat İşi Münakasası
SÜMERBANK SELLÜLOZ SANAYİİ MÜESSESESİNDEN:

Müessesemiz için Bolu ve Düzce orman revirlerinden müteahhaya edilecek 20 ilâ 30 bin metre mikâbı tomruğun şose kenarlarındaki orman depolarından alınarak nihayet on ay zarfında Adapazarına nakil ve Adapazarında vagona tahmil işleri; kısmen veya tamamen; taliplerine ihale edilecektir.

İsteklilerin metre mikâbı - kilometre fiyatını havi tekliflerinin kapalı zarfla 22 Eylûl 941 saat 16 ya kadar İzmitte müessesemiz müdürlüğüne tevdii ilân olunur.

Taahhüt edilecek beher on bin metre mikâbı için iki bin liralık muvakkat teminat akçesi kapalı zarfla beraber müessesece teslim edilecektir.

Kamyonla nakliyatı yapacaklara; bedeli müteahhit tarafından ödenmek şartile, lâstik, benzin ve yağ müessesece temin olunacaktır.

Taahhüdün tamamı için teklifte bulunanlar tercih olunur.

Sellüloz sanayii müessesesi ihaleyi icrada serbesttir.

T. H. K. genel merkez başkanlığından
Makbuz bastırılacak

Mevcut nümunesine uygun ellişerlik pafta halinde 3,5 × 5 ebadında 600.000 tutkallı makbuz bastırılması kapalı zarf usulile eksiltmeye konulmuştur. Eksiltme 24.9. 941 çarşamba günü saat 16 da T. H. K Genel merkezi binasında yapılacaktır. Muhammen bedeli ve muvakkat teminatı 600 liradır. Bu işe ait şartname genel merkez satın alma komisyonundan ve İstanbul Türk Hava Kurumu şubesi başkanlığından parasız ve rilir.

İstekliler, muvakkat teminat makbuzlarını havi usuline göre hazırlatılmış kapalı zarflarını eksiltme günü saat 15 e kadar komisyona vermeleri. (7912)

İkramiye adedi	7 nci tertip 2 nci çekiliş planı İkramiye miktarı Lira	İkramiye tutarı Lira
1	25.000	25.000
3	10.000	30.000
5	5.000	25.000
40	2.000	80.000
80	1.000	80.000
120	500	60.000
800	100	80.000
1.200	50	60.000
4.000	10	40.000
80.000	3	240.000
86.249	Yekûn	720.000

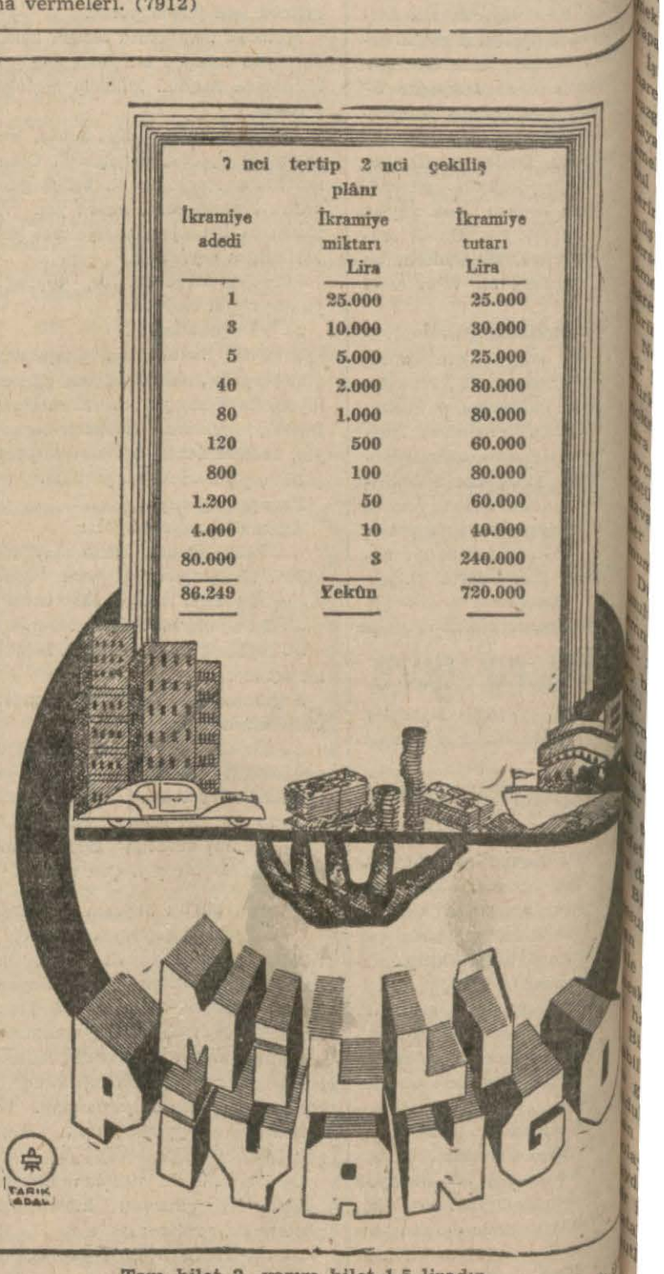

Tam bilet 3, yarım bilet 1,5 liradır. Hasılatın % 60 şı ikramiyedir. Çekiliş bu defaya mahsus olmak üzere 15 Eylûl 941 de İzmir Enternasyonal Fuarında yapılacaktır. Biletinizi 10 Eylûle kadar değiştiriniz.